

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: **ОБЛІК І АУДИТ**
ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА
(на матеріалах ТОВ «Гранд Профі 777»)

ACCOUNTING AND AUDIT OF CURRENT OBLIGATIONS
OF THE ENTERPRISE
(on the materials of LLC «Grand Profi 777»)

Виконала: здобувач першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти групи _____4зОА_____
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми
«Облік і оподаткування»_____

_____Весельська Н.А._____
(прізвище та ініціали)
Керівник: _____Єремян О.М._____
(прізвище та ініціали)

Хмельницький – 2026 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., професор

_____ Лариса СІДЕЛЬНИКОВА

«14» 01 2026 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

_____ Весельській Наталії Анатоліївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Облік і аудит поточних зобов'язань підприємства (на матеріалах ТОВ «Гранд Профі 777»)

керівник роботи Єремян Олена Михайлівна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «12» січня 2026 року № 1-с

2. Строк подання роботи здобувачем 25 червня 2026 року

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні документи, підручники, навчальні посібники, періодичні видання, звітність ТОВ «Гранд Профі 777».

4. Зміст кваліфікаційної роботи бакалавра (перелік питань, які потрібно розробити) Теоретичні основи побудови обліку, аналізу та аудиту поточних зобов'язань підприємств. Бухгалтерський облік поточних зобов'язань підприємства. Аудит і аналіз поточних зобов'язань ТОВ «Гранд Профі 777».

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Робота містить 6 рисунків та 25 таблиць

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з написання I-III розділів	Олена ЄРЕМЯН, доцент	14.01.2026	11.05.2026
Консультант з нормоконтролю	Олена НОВОСЬОЛОВА, доцент	14.01.2026	25.05.2026

7. Дата видачі завдання 14.01.2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	14.01.26-20.01.26	виконано
2.	Складання і затвердження плану роботи	21.01.26-26.01.26	виконано
3.	Написання 1 розділу	27.01.26-27.02.26	виконано
4.	Написання 2 розділу	02.03.26-03.04.26	виконано
5.	Написання 3 розділу	06.04.26-04.05.26	виконано
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	05.05.26-11.05.26	виконано
7.	Оформлення роботи	12.05.26-25.05.26	виконано
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	26.05.26	виконано
9.	Подання роботи для перевірки на наявність текстових запозичень	01.06.26	виконано
10.	Захист роботи в ЕК	25.06.26	

Здобувач Наталія ВЕСЕЛЬСЬКА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи Олена ЄРЕМЯН
(підпис) (ім'я та прізвище)

РЕФЕРАТ

В кваліфікаційній роботі бакалавра системно досліджено теоретичні та практичні аспекти обліково-аудиторського супроводження поточних зобов'язань підприємства. Особливу увагу приділено обліковому процесу підприємства. Розглянуті питання організації та методики аудиту поточних зобов'язань, здійснено компаративний аналіз їхньої динаміки та структури на досліджуваному підприємстві та запропоновано рекомендації з метою управління.

Розроблено аналітичну модель і проведено рішення задачі на ЕОМ.

Основний текст кваліфікаційної роботи бакалавра викладено на 62 сторінках, містить 25 таблиць, 6 рисунків. Список використаних джерел налічує 54 найменування і розміщений на 6 сторінках, 4 додатки розміщені на 7 сторінках. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи бакалавра становить 75 сторінок.

Ключові слова: облік, аудит, аналіз, поточні зобов'язання, підприємство.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВ ...	6
1.1. Економічна сутність, класифікація та визнання поточних зобов'язань як об'єкту обліку та аудиту	6
1.2. Основи побудови обліку та аудиту поточних зобов'язань підприємств	12
РОЗДІЛ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	23
2.1. Облікова політика та первинний облік поточних зобов'язань підприємства	23
2.2. Методика бухгалтерського обліку поточної заборгованості підприємства та її відображення у формах звітності	30
РОЗДІЛ 3. АУДИТ І АНАЛІЗ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТОВ «Гранд профі 777»	40
3.1. Аудиторська перевірка поточних зобов'язань підприємства	40
3.2. Аналіз динаміки і структури поточних зобов'язань підприємства ТОВ «Гранд профі 777»	50
ВИСНОВКИ.....	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах тривалої економічної нестабільності, дефіциту оборотних коштів та кризових явищ в Україні, ефективне управління поточними зобов'язаннями стає питанням виживання бізнесу. Несвоєчасне виконання зобов'язань загрожує судовими позовами та втратою ділової репутації, а надмірне зростання кредиторської заборгованості свідчить про фінансову залежність. Додатково процес цифровізації та реформування податкового законодавства вимагають безперервного вдосконалення методики їх обліку, контролю та аудиту.

Сфера інтелектуальних послуг та консалтингу в Україні демонструє високу гнучкість, проте діяльність малих консалтингових фірм супроводжується ризиками касових розривів. Особливістю таких компаній є відсутність значних матеріальних витрат та висока частка витрат на оплату праці й податки. Впровадження спрощеної звітності суб'єктів малого підприємництва (СМП) покликане полегшити облік, проте вимагає від бухгалтера чіткого знання критеріїв визнання та оцінки поточних зобов'язань в умовах динамічного податкового законодавства.

Теоретичне і практичне значення теми. Тема дослідження має важливе теоретико-методологічне та практичне значення, тому що на сьогодні ефективна організація обліку та проведення якісного аудиту поточних зобов'язань є критично важливими для консалтингових фірм, оскільки це дозволяє уникнути касових розривів, запобігти звинуваченням у фіктивності операцій із субпідрядниками та забезпечити правильність періодизації визнання доходів. Все це обумовлює високий ступінь актуальності обраного напрямку дослідження.

Мета і задачі роботи. Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є обґрунтування теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення методики фінансового обліку і процедур аудиту поточних зобов'язань на прикладі підприємства ТОВ «Гранд профі 777».

Досягнення визначеної мети дослідження передбачає послідовне вирішення таких взаємопов'язаних завдань:

- дослідити економічну сутність поточних зобов'язань та систематизувати їх класифікацію.
- дослідити вітчизняну та міжнародну нормативно-правову базу регулювання обліку зобов'язань.
- визначити специфіку діяльності консалтингових компаній та її вплив на побудову облікового процесу;
- розглянути порядок документального оформлення, синтетичний і аналітичний облік розрахунків з постачальниками на підприємстві;
- проаналізувати чинну практику обліку отриманих авансів, розрахунків з персоналом та залученими експертами і порядок відображення у фінансовій звітності;
- дослідити особливості оподаткування операцій, які виникають у ході поточних розрахунків (зокрема, єдиний податок та податкового навантаження на фонд оплати праці).
- обґрунтувати напрями автоматизації облікового процесу;
- дослідити організаційно – методичні засади аудиторської перевірки поточних зобов'язань із формуванням пакету робочих документів аудитора.
- проаналізувати структуру, динаміку й оборотність поточних зобов'язань та запропонувати заходи щодо оптимізації розрахунків на підприємствах.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: метод аналізу та синтезу, індукція, дедукція, балансове узагальнення, а також специфічні методи аудиту (інвентаризація, зустрічна перевірка, тестування).

Структура роботи. Відповідно до визначеної мети та сформульованого комплексу завдань, структура роботи включає три розділи.

Перший розділ зосереджено на дослідженні концептуальних теоретико-методологічних засад функціонування системи обліку, аудиту та аналізу на підприємствах. Проведено дослідження сутнісно-економічних характеристик

поточних зобов'язань, поглиблено їхню класифікацію, а також деталізовано методичний інструментарій ідентифікації та оцінювання як базових елементів облікового процесу. Розглянуто нормативно-правову базу регулювання обліку зобов'язань та визначено специфіку діяльності консалтингових компаній та її вплив на побудову облікового процесу.

У другому розділі розкрито методику бухгалтерського обліку поточних зобов'язань на підприємстві, а саме: облікова політика, первинний облік, порядок відображення поточних зобов'язань на рахунках синтетичного та аналітичного обліку, у фінансової звітності підприємства, особливості податкового обліку поточних зобов'язань; порядок організації обліку поточних зобов'язань в умовах використання цифрових технологій.

У третьому розділі розглянуті питання організації та методики аудиторської перевірки поточних зобов'язань на підприємстві, проведено аналіз їх динаміки, структури на досліджуваному підприємстві та дана загальна оцінка ефективного управління поточною кредиторською заборгованістю підприємства.

Характеристика суб'єкту дослідження. Товариство з обмеженою відповідальністю (далі - ТОВ «Гранд профі 777») зареєстроване 04.12.2014 р. Основним видом діяльності ТОВ «Гранд профі 777» згідно з даними Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України є: 69.20 - Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту, консультування з питань оподаткування.

Огляд джерел, що використані в роботі. В роботі використані нормативно - законодавчі акти України, наукові праці провідних економістів, матеріалів електронних ресурсів, фактичні дані фінансово-господарської діяльності, внутрішньої звітності та облікової політики досліджуваного підприємства.

Питання організації обліку, аудиту та фінансового аналізу поточних зобов'язань традиційно перебувають у центрі уваги науковців і практиків. Серед плеяди дослідників, чиї наукові здобутки було покладено в основу цієї праці, слід відзначити таких авторів, як: Акімова Н. С., Бабіч І. І., Гевчук А. В., Кулик В.А., Краєвський В. М., Савченко А. М., Садовська І. Б. та ін.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Економічна сутність, класифікація та визнання поточних зобов'язань як об'єкту обліку та аудиту

В умовах ринкової економіки діяльність будь-якого суб'єкта господарювання неможлива без залучення позикових коштів та виникнення тимчасової заборгованості перед іншими учасниками ринку, державою чи власним персоналом.

Сутність категорії «зобов'язання» в найбільш стислому вигляді слід розуміти як угоду, за якою одна сторона (боржник) зобов'язана певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від вчинення певної дії (негативне зобов'язання), що виступає правовим підґрунтям для визнання поточного боргу в обліку [17, с. 14]. Коли зобов'язання виникають або погашаються, вони перетворюються на розрахункові відносини. Розрахунки та зобов'язання інтегрують у собі широкий спектр майнових та немайнових відносин між суб'єктами правовідносин усіх рівнів. Крізь призму юриспруденції та економіки зобов'язання позиціонуються як майнові зв'язки щодо передачі активів, надання послуг чи виконання робіт. Вони мають відносний характер, оскільки задоволення інтересів уповноваженої сторони опосередковується виключно діями зобов'язаної особи. Конструкція будь-якої розрахункової операції апріорі передбачає бінарну взаємодію щонайменше двох паритетних контрагентів, які виступають взаємопов'язаними сторонами угоди. Найскладніші та наймасштабніші боргові зобов'язання виникають у комерційній сфері - між підприємствами, банками та страховими компаніями.

Критичний аналіз сучасної економічної літератури свідчить про те, що сьогодні немає єдиного підходу до визначення поняття «зобов'язання», а науковці розглядають поняття «зобов'язання» з трьох поглядів – за юридичною, економічною, бухгалтерською ознаками (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Підходи до розуміння змісту категорії «зобов'язання»*

Критерій порівняння	Юридичний підхід	Економічний підхід	Бухгалтерський підхід
1	2	3	4
Головна суть	Обов'язок виконати дію в майбутньому та відповідальність за невиконання.	Відносини щодо передачі цінностей у тимчасове користування (фактично - взаємне кредитування).	Заборгованість, що виникла виключно як наслідок минулих подій.
Сприйняття заборгованості	Дебіторська заборгованість: гроші, що мають надійти. Кредиторська заборгованість: майбутній відтік грошей з обороту.	Дебіторська заборгованість: кредит, який підприємство надало партнерам. Кредиторська заборгованість: безвідсотковий кредит від партнерів (додатковий ресурс).	Обліковується тільки тоді, коли вже виник борг (після передачі товару, надання послуги чи нарахування зарплати/податків).
Оцінка вартості	Принцип номіналізму: сума фіксується в договорі або законі й не змінюється під впливом інфляції.	Вартість боргу постійно змінюється у часі під впливом економічних чинників та інфляції.	Відображає реальну суму, що підлягає сплаті або отриманню на кожен конкретний момент часу.
Обмеження підходу	Ігнорує реальні ринкові зміни та знецінення грошей.	Може бути занадто теоретичним для точного юридичного регулювання.	Найвужчий підхід: якщо договір підписано, але товар ще не відвантажено - в обліку зобов'язання взагалі не відображається.

*Примітка. Узагальнено автором на основі [17; 30].

Отже, можемо зробити висновок, що узагальнення теоретичних засад дозволяє стверджувати, що в межах правового (юридичного) підходу сутність зобов'язання зводиться до юридично закріпленого обов'язку виконання певної дії у майбутньому під загрозою застосування санкцій. Для зовнішніх користувачів бухгалтерської інформації такі правові конструкції виступають безпосередніми індикаторами очікуваних майбутніх грошових потоків (відтоку економічних вигід). Водночас економічний зріз проблематики забезпечує глибшу декомпозицію категорії «зобов'язання». Економічна природа залученого капіталу (зокрема кредиторської заборгованості) розкривається через систему вартісних відносин між учасниками ринку з приводу перерозподілу тимчасово вільних фінансових чи матеріальних ресурсів. Специфіка цих зв'язків полягає в тому, що суб'єкт господарювання залучає капітал на комерційних умовах — із зобов'язанням його повернення та забезпеченням певної норми прибутковості (сплати відсотків) для кредитора.

З точки зору облікового процесу значення поняття «зобов'язання» є більш вузьким, ніж з юридичної (рис. 1.1).

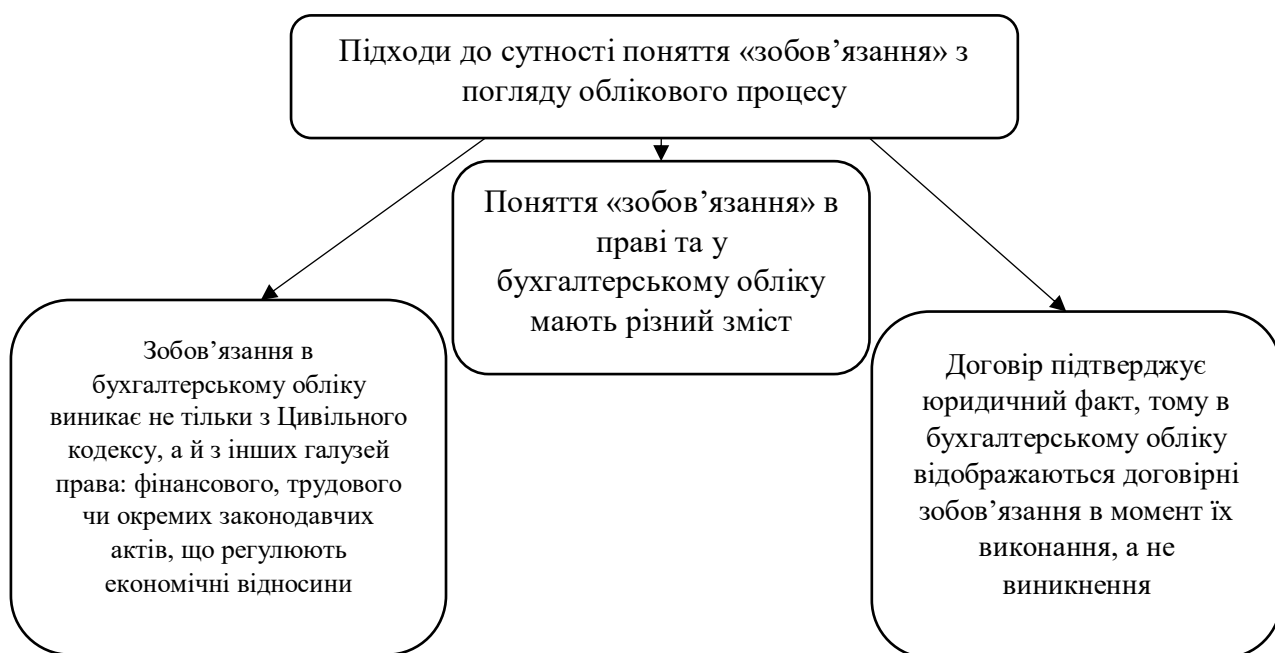

Рис. 1.1. Поняття «зобов'язання» у бухгалтерському обліку*

*Примітка. Узагальнено автором на основі [3, с. 215; 53].

Відповідно до Н(П)СБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», зобов'язання - заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди [26].

Для того, щоб зареєструвати і відобразити зобов'язання в обліку необхідно його визнати. Усі види заборгованостей підприємства будуть визнані зобов'язаннями за дотримання двох умов, що визначенні у П(С)БО 11 «Зобов'язання» [33]:

- якщо їх оцінка може бути достовірно визначена;
- існує ймовірність зменшення економічних вигод внаслідок їх погашення.

Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, воно включається до складу доходу звітного періоду (наприклад, списання кредиторської заборгованості, щодо якої закінчився строк давності).

У теорії бухгалтерського обліку, оцінка виступає обов'язковим елементом методу бухгалтерського відображення та способу грошового вимірювання об'єктів обліку [1, с. 26]. НП(С)БО 11 «Зобов'язання» регламентує такі види оцінок зобов'язань (табл. 1.2):

Таблиця 1.2

Методи оцінки зобов'язань підприємства та їх характеристики*

Оцінка зобов'язання	Характеристика оцінки (сутність методу)
Сума погашення	не дисконтована сума грошових коштів або їхніх еквівалентів, яка, як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства
Теперішня вартість	теперішня дисконтована вартість майбутнього чистого вибуття грошових коштів, які, як очікується, будуть необхідні для погашення зобов'язання у процесі звичайної діяльності підприємства.

*Примітка. Узагальнено автором на основі [33].

Достовірна оцінка об'єктів бухгалтерського обліку та елементів фінансової

звітності є важливою інструментом ефективного управління сучасним бізнесом. На думку І. В. Супрунової, оцінка в бухгалтерському обліку є не лише вираженням вартості об'єктів бухгалтерського обліку, процесів та явищ, що виникають на підприємстві, у грошовому вимірнику, але й є методичним прийомом, тобто способом реалізації методу бухгалтерського обліку для досягнення триєдиного завдання бухгалтерського обліку[51, с. 482].

З метою бухгалтерського обліку зобов'язання класифікують (рис. 1.2): довгострокові; поточні; непередбачені зобов'язання; доходи майбутніх періодів [33].

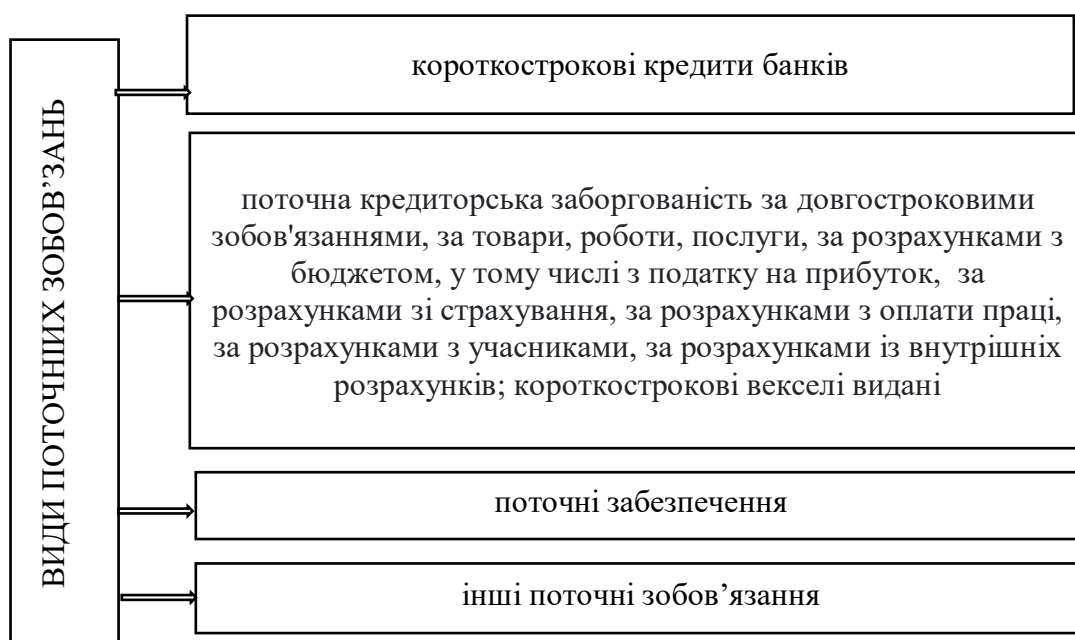

Рис. 1.2. Класифікація поточних зобов'язань відповідно до НПСБО 11 «Зобов'язання»*

*Примітка. Узагальнено автором на основі [33].

Поточними, відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», слід вважати зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу [26].

Відповідно до п. 12 НПСБО 11 забезпечення створюються для відшкодування наступних (майбутніх) операційних витрат на:

- виплату відпусток працівникам;
- додаткове пенсійне забезпечення;
- виконання гарантійних зобов'язань; реструктуризацію, виконання зобов'язань при припиненні діяльності; виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів тощо[33].

Забезпечення поточних витрат і платежів оцінюються за обліковими цінами ресурсів (за мінусом суми очікуваного відшкодування), а забезпечення довгострокових зобов'язань – за їхньою теперішньою вартістю. Забезпечення використовуються для відшкодування тільки тих витрат, для покриття яких вони були створені.

У НП(С)БО 11 «Зобов'язання» взагалі немає згадок про доходи майбутніх періодів. Проте за своєю суттю це кошти чи інші активи, які компанія вже фактично отримала в поточному звітному періоді, але які будуть визнані доходом лише в наступних періодах (у міру виконання зобов'язань або настання відповідного часу). До таких доходів варто відносити передоплату за оренду, коли орендар сплачує в поточному місяці за право користуватися приміщенням протягом наступного місяця або кількох місяців у майбутньому.

Зобов'язання, які не є поточними, належать до довгострокових [33].

Концептуальний підхід до формування інформаційної бази обліку обмежує визнання поточних зобов'язань виключно тими випадками, коли за ними сформовано реальну заборгованість. Договірні умови майбутнього характеру не є об'єктом поточного балансового відображення. Отже, поточні зобов'язання фіксуються в облікових регістрах лише - після фактичного одержання ресурсів (товарів, робіт, послуг, авансів) або в результаті нарахувань підприємства.

Управління поточними зобов'язаннями сьогодні відбувається в умовах дефіциту ліквідності, нестабільності та кризових явищ в економіці. Підприємства часто змушені балансувати між відстрочками платежів та ризиком втрати ділової репутації.

Тому з метою управління поточні зобов'язання необхідно групувати за:

- економічним змістом: розрахунки з постачальниками, бюджетом, персоналом, учасниками, за отриманими авансами.
- ступенем юридичної визначеності: реальні (контрактні) зобов'язання та оціночні зобов'язання (забезпечення майбутніх витрат, коли точна сума чи час погашення на дату балансу є невизначеними).
- строками погашення: строкові, прострочені (відтерміновані), безнадійні (щодо яких минув строк позовної давності) [25, с. 146].

Така детальна класифікація поточних зобов'язань є базою для побудови ефективної системи внутрішнього контролю та прийняття управлінських рішень.

1.2. Основи побудови обліку та аудиту поточних зобов'язань підприємств

Основи побудови обліку поточних зобов'язань базуються на чіткому дотриманні принципів обачності та відповідності, де ключовим завданням є своєчасна реєстрація та всебічне групування боргів для ефективного управління. Організація цього процесу вимагає побудови глибокої аналітики в розрізі економічного змісту, юридичної визначеності та жорстких строків погашення з метою достовірного відображення поточних зобов'язань у фінансовій звітності компанії.

Введення воєнного стану в Україні кардинально змінило умови функціонування вітчизняного бізнесу, висунувши нові вимоги до бухгалтерського обліку. В цих реаліях належний та об'єктивний облік поточних зобов'язань стає не просто питанням дотримання стандартів, а чинником виживання підприємств.

Гострота цього питання обумовлена кількома критичними факторами, які принесла з собою війна (табл. 1.3):

Таблиця 1.3

Фактори впливу на ведення обліку в умовах воєнного стану*

Фактор	Значення для обліку
1	2
Торгово-промислова палата України визнала воєнну агресію на початку повномасштабної війни як форс-мажорну обставину	Форс-мажор звільняє від відповідальності за порушення зобов'язань (штрафів, пені), але не звільняє від виконання самого зобов'язання. Бухгалтеру важливо чітко розмежовувати основну суму боргу та нараховані санкції, які тепер можуть бути оскаржені або списані.
Багато контрагентів опинилися в зоні бойових дій, на окупованих територіях або зазнали руйнувань.	Потрібно проводити регулярну інвентаризацію зобов'язань. Якщо стає очевидним, що підприємство не зможе погасити борг (або навпаки - перед підприємством не погасять), таку заборгованість необхідно класифікувати як безнадійну та списувати відповідно до НП(С)БО або МСФЗ.
Держава ввела низку обмежень задля захисту національних інтересів: - введено мораторій на виконання грошових та інших зобов'язань перед кредиторами, пов'язаними з країною-агресором; - НБУ ввів суворі обмеження на валютні операції та транскордонні перекази.	Такі зобов'язання «заморожуються» в обліку. Ускладнення розрахунків з іноземними постачальниками та ретельний контроль за курсовими різницями.
Через брак ліквідності підприємства масово домовляються про відстрочення платежів, зміну термінів погашення або списання частини боргу.	Поточні зобов'язання за певних умов (наприклад, якщо відстрочка перевищує 12 місяців) можуть переходити до розряду довгострокових, що вимагає їх дисконтування за ринковою ставкою відсотка.

*Примітка. Узагальнено автором на основі [2; 12; 46].

Також об'єктивність обліку в часи війни безпосередньо впливає на податкове навантаження. Помилки у визначенні статусу зобов'язань (наприклад, несвоєчасне визнання доходу від списання кредиторської заборгованості, за якою пройшов строк позовної давності) призводять до значних штрафів від податкових органів, які під час війни є особливо критичними для бюджету

підприємства.

Щоб забезпечити об'єктивність, підприємствам зараз важливо зосередитися на суцільній інвентаризації, ретельному документуванні втрат та постійному моніторингу юридичного статусу своїх контрагентів.

Облік поточних зобов'язань підпорядкований багаторівневій державній регламентації: Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Податковому кодексу України (ПКУ), національним стандартам (НП(С)БО) та внутрішньому положенню про облікову політику конкретного підприємства [26; 32; 39].

Методологічними засадами формування в бухгалтерському обліку інформації щодо зобов'язань та її розкриття у фінансовій звітності визначені в П(С)БО 11 «Зобов'язання» [33]. На розмір зобов'язань може вплинути переоцінка заборгованості та валютні курси, що відображається у П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [35]. Нормативне регулювання поточних зобов'язань за розрахунками з бюджетом (ПДВ, податок на прибуток, ПДФО) жорстко регламентується ПКУ [32]. Виникає потреба в узгодженні моментів визнання зобов'язань у фінансовому обліку (за принципом нарахування) та у податковому обліку (наприклад, правило «першої події» для ПДВ). Нормативно-правове забезпечення обліку поточних зобов'язань наведемо у таблиці 1.4.

Нормативно-правове забезпечення обліку в Україні орієнтоване на запити регулюючих органів, а НП(С)БО жорстко регламентують дії бухгалтера через обов'язковий єдиний План рахунків і вимагають суворих юридичних доказів у вигляді паперових первинних документів чи податкових накладних. Щодо МСФЗ, вони фокусуються на потребах інвесторів та акціонерів, вимагаючи визнавати зобов'язання виключно на основі їхньої економічної суті - за фактом отримання контролю над ресурсом, навіть якщо документи від контрагента ще затримуються [6, с. 14]. Водночас процес гармонізації національного законодавства з міжнародною практикою триває, а нормативно-правова база України перебуває в стані постійного вдосконалення та адаптації до сучасних глобальних вимог.

Таблиця 1.4

Систематизація нормативно-правового забезпечення обліку поточних
зобов'язань*

Назва нормативно-правового джерела	Основні положення нормативних актів
1	2
Законодавче регулювання (Вищий рівень)	
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV [39]	визначає поняття зобов'язання, принципи обачності та відповідності доходів і витрат, а також право підприємств обирати між НП(С)БО та МСФЗ.
Цивільний кодекс України [53]	регулює правові відносини, на підставі яких виникають поточні зобов'язання (договори купівлі-продажу, поставки, позики, оренди тощо). Саме він встановлює строк позовної давності (стандартно - 3 роки), що є критичним для визначення безнадійних зобов'язань.
Податковий кодекс України [32]	регулює виникнення та порядок погашення поточних зобов'язань перед бюджетом (податковий борг, штрафні санкції), а також правила податкового обліку при списанні прострочених чи безнадійних боргів.
Методологічне регулювання (Стандарти)	
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [26]	визначає порядок відображення поточних зобов'язань у першому розділі пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан).
НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [33]	зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума належить до складу доходу звітного періоду. Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення.
НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [34]	регулює облік фінансових зобов'язань (розрахунки з постачальниками за векселями, отримані кредити та позики).
НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних Курсів» [35]	кредиторська заборгованість за імпорними контрактами визнається монетарною статтею і підлягає переоцінці за офіційним курсом НБУ на дату закриття (погашення) зобов'язань та на дату звітного балансу. Кредиторська заборгованість, що виникла в результаті отриманої передоплати, відноситься до немонетарних статей балансу. Сума попередньої оплати в іноземній валюті перераховується у валюту звітності за офіційним курсом НБУ на дату одержання авансу.
МСБО (IAS) 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [21]	головний стандарт для оцінки невизначених пасивів (провизій) за теперішньою вартістю.

1	2
МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» [23]	визначає правила первісної оцінки за справедливою вартістю та подальшої - за амортизованою вартістю.
МСФЗ (IFRS) 15 «Дохід від договорів з клієнтами» [22]	регулює передоплати та аванси отримані, класифікуючи їх як договірні зобов'язання.
Методичні вказівки та роз'яснення (Інструктивний рівень)	
План рахунків бухгалтерського обліку та Інструкція про його застосування № 291 [31]	деталізує облік поточних зобов'язань на рахунках класу 6 «Розрахунки» (60, 63, 64, 65, 66, 68) та класу 5 (у частині поточної підгрупи довгострокових боргів).
Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань (Наказ МФУ № 879) [37]	Чітко регламентує процедуру, періодичність та документальне оформлення (акти звірки) обов'язкової інвентаризації розрахунків перед складанням річної звітності.
Внутрішні регламенти підприємства (Рівень суб'єкта господарювання)	
Облікова політика підприємства	Закріплює обрану систему стандартів, конкретні методи оцінки оціночних зобов'язань, обрану ставку дисконтування для розрахунку теперішньої вартості, а також критерії суттєвості для класифікації боргів.
Графік документообігу	Регламентує строки передачі договорів, накладних, актів виконаних робіт до бухгалтерії для своєчасного визнання зобов'язань.

*Примітка. Узагальнено автором.

Ефективна система погашення заборгованості за поточними зобов'язаннями є ключовим елементом фінансової безпеки компанії. Тому, оперативний та методологічно правильний облік робить процес погашення передбачуваним, плановим та безпечним для ліквідності підприємства. З цією метою потрібно так організувати облік поточних зобов'язань, щоб він виконував основні завдання :

- інформаційне забезпечення управління ліквідністю та платоспроможністю;
- забезпечення повноти, своєчасності та достовірності визнання боргів;
- контроль за дотриманням розрахункової дисципліни;
- організація ефективної системи внутрішнього контролю та безпеки;

- забезпечення точного розрахунку податкових зобов'язань (ПДВ, податок на прибуток, ПДФО, ЄСВ) та недопущення виникнення податкового боргу.

Зобов'язання виникають у ході договірних відносин, і тому організація їхнього обліку має бути жорстко синхронізована з юридичними умовами та строками, прописаними в контрактах. Кожен господарський договір із постачальниками, банками чи клієнтами є першоджерелом для визначення моменту виникнення боргу, його точної суми погашення або необхідності розрахунку теперішньої вартості. Через це бухгалтерський облік поточних зобов'язань не може обмежуватися лише реєстрацією накладних - він виступає інструментом контролю договірної дисципліни, де терміни відтермінування платежів, умови штрафних санкцій та строки позовної давності безпосередньо формують аналітичну базу для управління ліквідністю підприємства [5].

Схематично організація облікового процесу розрахункових операцій виглядає таким чином (рис. 1.3):

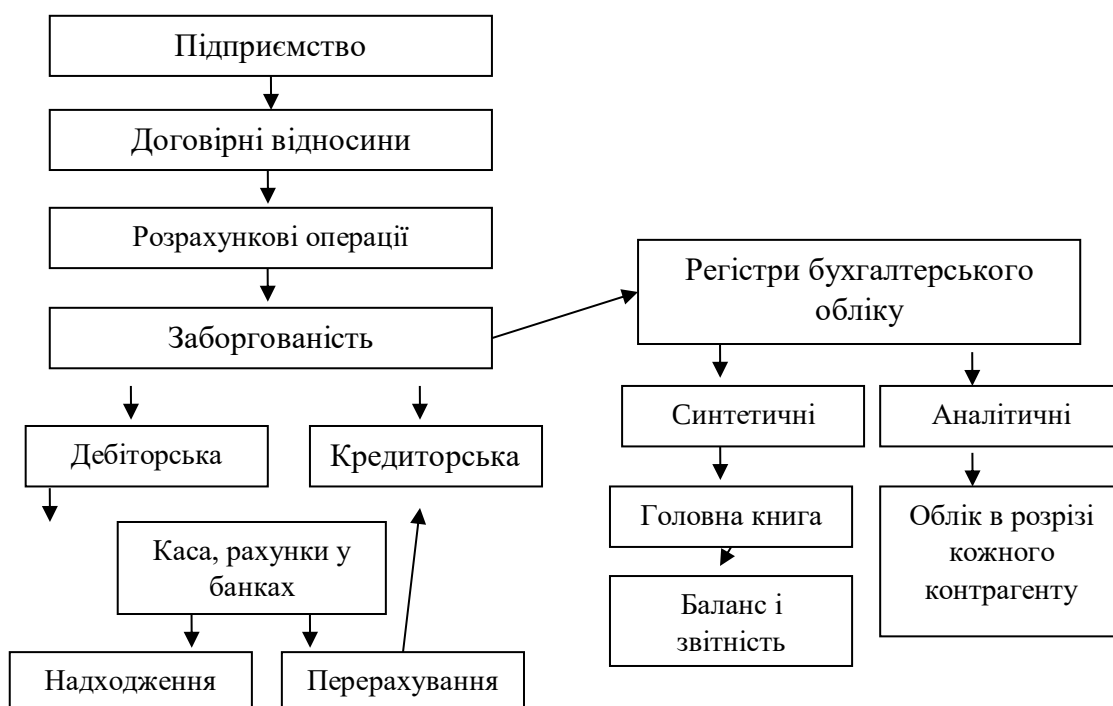

Рис.1.3. Схема бухгалтерського обліку договірних відносин*

*Примітка. Узагальнено автором на основі [26; 31; 53]

Балансове визнання зобов'язань ґрунтується на принципі превалювання сутності над формою. Юридичне підписання договору, який фіксує взаємні зобов'язання сторін, доцільно супроводжувати відображенням відповідних сум у позабалансовому обліку, оскільки сам правочин лише програмує майбутні потоки. Натомість реальні зобов'язання, що підлягають відображенню в балансі підприємства, виникають безпосередньо у процесі виконання договірних умов (post factum господарської події) за умови їхнього достовірного вартісного виміру [16, с. 83].

Специфіка організації облікового процесу поточних зобов'язань у ТОВ «Гранд профі 777» безпосередньо обумовлена характером діяльності у сфері бухгалтерського обліку і податкового консалтингу.

Консалтинг є сферою інтелектуальних послуг, де головним фактором виробництва є людський капітал (кваліфікація експертів, аналітиків, юристів та бухгалтерів), а кінцевим продуктом - надана рекомендація, розроблений проект, проведений аудит або оптимізована бізнес-модель клієнта [52, с. 59]. На облік поточних зобов'язань впливають особливості економічної діяльності ТОВ «Гранд профі 777» (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Особливості діяльності ТОВ «Гранд профі 777», що чинять вплив на організацію і ведення обліку*

Особливість діяльності ТОВ	Вплив на організацію і ведення обліку
1	2
Відсутність значних матеріальних запасів та капітальних витрат	У структурі кредиторської заборгованості підприємства практично відсутні зобов'язання за сировину чи матеріали. Основна частина розрахунків з постачальниками (рахунок 63) стосується оренди офісних приміщень, придбання спеціалізованого програмного забезпечення (CRM-системи, аналітичні бази даних LIGA, Вчасно тощо), зв'язку та комунальних послуг.
Висока питома вага витрат на оплату праці	Головним зобов'язанням фірми є розрахунки з персоналом (рахунок 66). Для консалтингу характерна складна система мотивації (оклад плюс проектні бонуси за KPI або відсоток від суми успішно

1	2
	закритого кейсу). Це вимагає від бухгалтерської служби ТОВ «Гранд профі 777» точного розрахунку та своєчасного нарахування зобов'язань із виплати бонусів, які можуть акумулюватися протягом кількох місяців до моменту завершення проекту.
Широке залучення сторонніх експертів (субпідрядників)	Для виконання специфічних або масштабних проектів ТОВ «Гранд профі 777» часто залучає вузькопрофільних фахівців за договорами цивільно-правового характеру (ЦПХ) або співпрацює з фізичними особами-підприємцями (ФОП). Це створює специфічні зобов'язання на субрахунках 631 або 685, які вимагають ретельного документального підтвердження (деталізовані акти наданих послуг, звіти про виконану роботу) для уникнення податкових ризиків.
Превалювання авансової форми розрахунків	Консалтингові договори ТОВ «Гранд профі 777» здебільшого передбачають повну або часткову передоплату (аванс). Отримані кошти згідно з НП(С)БО 15 «Дохід» не є доходом компанії в момент їх надходження, а визнаються поточними зобов'язаннями за субрахунком 681 «Аванси одержані». Вони трансформуються в дохід лише після фактичного підписання Акту приймання-передачі наданих консалтингових послуг. Це створює необхідність чіткого контролю часових меж (тест Cut-off) для правильного відображення зобов'язань на дату балансу.
Поетапне визнання зобов'язань та доходів у довгострокових контрактах	Якщо консалтинговий проект триває більше одного звітного періоду, виникає потреба в оцінці ступеня завершеності операцій, що безпосередньо впливає на закриття поточних зобов'язань перед клієнтом.

*Примітка. Узагальнено автором на основі [52, с. 59; 29].

Для ведення обліку поточних зобов'язань використовуються рахунки класу 6 «Поточні зобов'язання» Плану рахунків бухгалтерського обліку. Відповідно організація обліку за цими рахунками побудована за пасивним (або активно-пасивним) ознаками, де за кредитом відображається виникнення або збільшення боргу, а за дебетом - його погашення, списання або зарахування.

На ТОВ «Гранд профі 777» поточні зобов'язання класифікуються за такими основними групами:

- короткострокові кредити банків - залучені кошти для підтримки ліквідності (рахунок 60);
- розрахунки з постачальниками та підрядниками - заборгованість за отримані матеріальні цінності чи послуги (наприклад, оренда офісу, ІТ-

забезпечення) (рахунок 63);

- розрахунки за податками та платежами – зобов'язання перед бюджетом (ПДВ, ПДФО, військовий збір, єдиний податок) (рахунок 64);

- розрахунки за страхуванням - заборгованість з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) (рахунок 65);

- розрахунки з оплати праці - нарахована, але ще не виплачена заробітна плата, премії та бонуси консультантам (рахунок 66) ;

- розрахунки з іншими дебіторами і кредиторами, де ключове місце посідає субрахунок 681 «Аванси одержані» (передоплати від клієнтів за майбутні консультаційні послуги) (рахунок 68) [29].

У консалтингу поширена практика передоплат (авансів) або поетапної оплати (наприклад, 50% до початку робіт, 50% після підписання акта). При цьому тривалість проєкту зазвичай триває від кількох тижнів до кількох місяців [46, с. 128]. Тому виникає велика кількість поточних зобов'язань за отриманими авансами (рахунок 681). Якщо фірма отримала гроші, але довго виконує проєкт, виникає ризик «касового розриву» - гроші вже витрачені на поточні потреби (оренду, софт), а акт ще не підписано, і доходу в обліку фактично немає.

Таким чином, обліковий процес у ТОВ «Гранд профі 777» має бути націлений на посилений контроль за розрахунками з персоналом (у структурі собівартості консалтингових послуг левову частку (іноді до 70 - 80%) складають витрати на оплату праці, а також відрахування на соціальні заходи (ЄСВ)), субпідрядниками та чітке розмежування отриманих авансів від визнаного доходу.

Більшість вітчизняних консалтингових компаній за критеріями доходу та чисельності персоналу належать до мікро- або малого підприємництва [32]. ТОВ «Гранд профі 777» відноситься також до суб'єктів малого підприємництва і знаходиться на спрощеній системі оподаткування (єдиний податок за ставкою 5%) та веде спрощений облік і складає спрощену фінансову звітність за нормами НП(С)БО 25, де поточні зобов'язання оцінюються за сумою погашення [28].

Аудит поточних зобов'язань є одним із найбільш трудомістких та

відповідальних етапів перевірки, оскільки ризик умисного або ненавмисного приховування (заниження) боргів є традиційно високим для будь-якого підприємства [30, с. 254].

Мета аудиту - формування обґрунтованої незалежної думки аудитора щодо достовірності, повноти та законності відображення інформації про поточні зобов'язання підприємства у фінансовій звітності на дату балансу, а також відповідності застосовуваної методики їхнього обліку концептуальній основі (НП(С)БО або МСФЗ) та чинному законодавству [38].

Для досягнення поставленої мети аудитор у процесі перевірки має вирішити такі ключові завдання (рис. 1. 4):

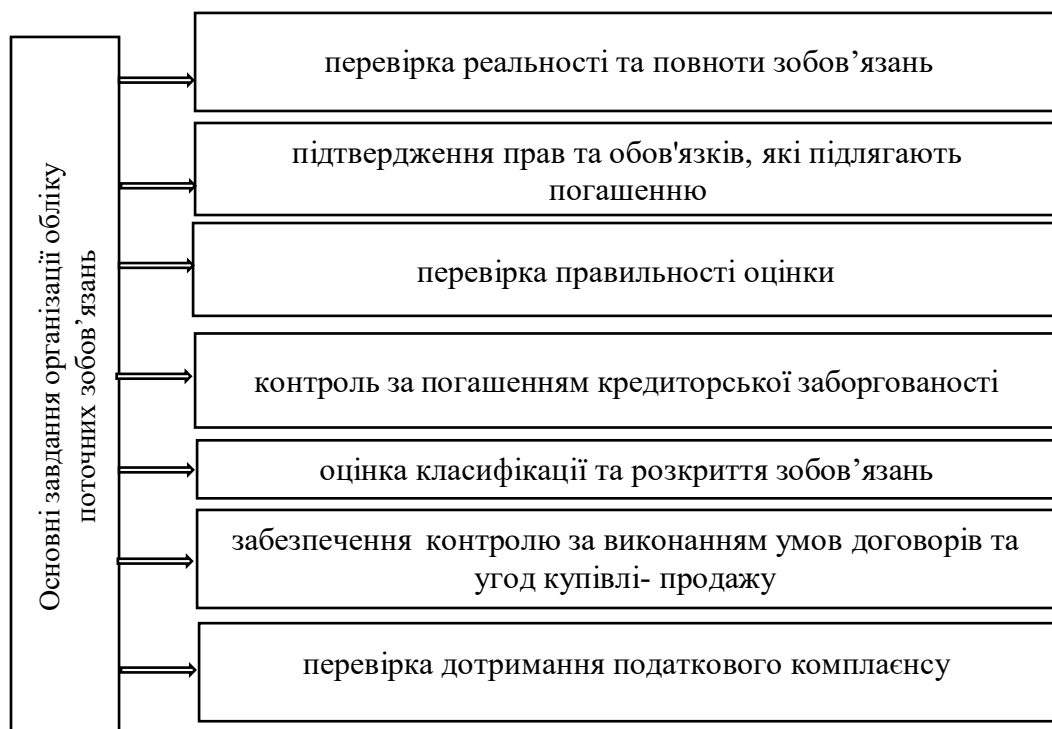

Рис. 1.4. Основні завдання організації обліку поточних зобов'язань підприємства*

*Примітка. Узагальнено автором на основі [48, с. 137].

Джерела інформації, які досліджує аудитор, поділяються на чотири взаємопов'язані групи за ступенем узагальнення даних:

1. Нормативно-правова та договірна база, яка включає Наказ про облікову політику підприємства і господарські договори з постачальниками, підрядниками, засновниками, банківські кредитні угоди.

2. Первинні документи (рахунки-фактури (інвойси), товарно-транспортні накладні (ТТН), акти приймання-передачі виконаних робіт (наданих послуг), митні декларації (при імпорتنих операціях), податкові накладні та розрахунки коригування, виписки банків та платіжні доручення (що підтверджують факти погашення), розрахунково-платіжні відомості з нарахованої заробітної плати), які є юридичним підтвердженням операції.[36].

3. Реєстри синтетичного та аналітичного обліку (оборотно-сальдові відомості та картки аналітичного обліку за рахунками: 60, 61, 63, 64, 65, 66, 68, журнали, Головна книга) [11; 31].

4. Звітність та внутрішні контрольні документи, до яких відносяться Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати, Примітки до річної фінансової звітності, матеріали інвентаризації: акти звірки взаєморозрахунків із контрагентами, довідки про безнадійну заборгованість, акти інвентаризації розрахунків [26].

Поточні зобов'язання містять найнебезпечніші для підприємства статті: розрахунки з бюджетом та персоналом. Аудит дозволяє виявити приховані помилки наперед, до того, як їх виявить податкова служба. Проведення аудиту поточних зобов'язань є повністю доцільним та економічно виправданим. Облік боргів перетворюється з простої реєстрації фактів на керовану систему фінансового комплаєнсу.

Проблематика обліку та аудиту поточних зобов'язань постійно перебуває у фокусі уваги провідних українських та іноземних науковців, оскільки ефективне управління короткостроковими боргами є запорукою платоспроможності та фінансової стійкості будь-якого підприємства.

РОЗДІЛ 2

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Облікова політика та первинний облік поточних зобов'язань підприємства

Консалтинг у сфері бухгалтерського обліку та оподаткування - це високоінтелектуальний бізнес з підвищеною відповідальністю [9, с. 111]. Для ТОВ це означає, що компанія не просто надає усні поради, а розробляє податкові стратегії, супроводжує перевірки ДПС, готує заперечення на акти перевірок та захищає інтереси клієнтів у судах.

Консалтингова діяльність має низку специфічних рис, які кардинально змінюють підходи до класифікації та організації обліку короткострокових боргів порівняно з виробничими чи торговельними підприємствами (табл. 2. 1). Основні відмінності облікового процесу у виробничо-торговельному підприємстві і консалтинговій компанії (СМП) наведемо у таблиці

Специфічні риси діяльності підприємства впливають і на формування облікової політики ТОВ. Згідно ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» [39] підприємство самостійно визначає свою облікову політику, яка оформлена наказом керівника. Вибір облікової політики - це завжди пошук компромісу між податковою оптимізацією (мінімізація платежів), інвестиційною привабливістю (показ високого прибутку) та витратами на ведення обліку. Ефективна облікова політика повинна відображати реальну бізнес-модель конкретного суб'єкта господарювання.

З цією метою, розглянемо особливості організації підприємницької діяльності на прикладі конкретного підприємства - ТОВ «ГРАНД ПРОФІ 777», яке зареєстроване за юридичною адресою: Україна, 73000, Херсонська обл.,

місто Херсон, вулиця Університетська, будинок 132 А, офіс 406. Керівником компанії є Пітерова Наталя Василівна. За організаційно-правовою формою підприємство належить до товариства з обмеженою відповідальністю, а за формою власності – до приватної.

Таблиця 2.1

Відмінності організації облікового процесу у виробничо-торговельному підприємстві і консалтинговій компанії (СМП)*

Критерій порівняння	Виробничо-торговельне підприємство	Консалтингова компанія (СМП)
1	2	3
Головний актив	Основні засоби, обладнання, товарні запаси.	Інтелектуальний капітал, кваліфікація персоналу, репутація.
Зобов'язання	Великі довгострокові кредити, значна заборгованість перед постачальниками сировини.	Переважно короткострокові (поточні) зобов'язання: аванси клієнтів, розрахунки з експертами та бюджетом.
Калькулювання собівартості	Матеріаломістке (сировина, паливо, амортизація верстатів).	Трудомістке (гонорари, витрати на оплату праці, інтелектуальний софт).
Форма фінансової звітності	Форми № 1, 2, 3, 4, 5.	Спрощений фінансовий звіт малого підприємства (Форми №1-м, №2-м).
Резерви (забезпечення)	Обов'язкове створення резервів (на знецінення запасів, гарантійні зобов'язання тощо).	Має право не створювати забезпечення майбутніх витрат (наприклад, резерв відпусток за НП(С)БО 25).

*Примітка. Узагальнено автором на основі [11; 26; 28; 30].

Підприємство працює за основним видом діяльності:

- 69.20 - діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту, консультування з питань оподаткування. Перебуває на спрощеній системі оподаткування (Єдиний податок 5%), має штат із 5 працівників та спеціалізується на бухгалтерському обліку, аудиті й податковому консалтингу, вибір бізнес-моделі обмежений ресурсами, але має високий потенціал рентабельності через низькі капітальні витрати. ТОВ не береться за масовий,

дешевий облік ФОП, а обслуговує обмежену кількість середніх компаній, які потребують високої кваліфікації. Клієнтський портфель складає 10 - 15 постійних юридичних осіб (ТОВ на загальній системі, ІТ-компанії, будівництво, послуги). Розподіл обов'язків між працівниками ТОВ наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Розподіл обов'язків між працівниками ТОВ*

Посада	Обов'язки
1	2
Директор / Головний консультант	стратегічне управління, залучення клієнтів, складний податковий консалтинг
Провідні бухгалтери (3 особи)	кожен веде по 3 - 5 компаній «під ключ»).
Помічник бухгалтера	первинна документація, введення даних, банківські виписки для всіх клієнтів

*Примітка. Сформовано автором на основі [29].

Але, у ТОВ є ризики, які необхідно враховувати керівнику при здійсненні діяльності:

- не перевищувати ліміт єдиного податку, так як для 3 групи ЄП діє жорсткий річний ліміт доходу (у 2026 р. становить 10091049 грн.). Якщо ТОВ почне масштабуватися і перевищить цей ліміт, воно буде змушене перейти на загальну систему (податок на прибуток 18%).

- ризик «людського фактору», так як у разі масштабування консалтингового бізнесу з 5 особами обмежене фізичним часом працівників.

Поточні зобов'язання є важливою складовою облікової політики ТОВ, тому наведемо розгорнуті положення та конкретні елементи облікової політики щодо поточних зобов'язань, які варто включати у Наказ про облікову політику (табл. 2.3).

Витяг з Наказу про облікову політику ТОВ наведено у дод. А.

Для раціональної організації обліку розрахунків, у ході яких виникає поточна заборгованість необхідно забезпечити своєчасне і правильне

документальне оформлення усіх здійснених операцій.

Таблиця 2.3

Положення облікової політики щодо поточних зобов'язань
консалтингової фірми*

Елемент	Характеристика
1	2
Критерії визнання та класифікація зобов'язань	зобов'язання перед залученими субпідрядниками (експертами, ІТ-фахівцями) визнаються на дату фактичного надання ними послуг (наприклад, кінець місяця), навіть якщо паперовий Акт виконаних робіт буде підписаний на початку наступного місяця. Оскільки консалтингові контракти рідко тривають понад 12 місяців, у політиці фіксується, що всі зобов'язання за договорами є поточними та відображаються за сумою їх погашення (без дисконтування).
Організація аналітичного обліку (Субконто)	закріплюється обов'язкове трирівневе тегування поточних пасивів за рахунками 631, 661, 681: Субконто 1: Клієнт (контрагент); Субконто 2: Договір; Субконто 3: Конкретний проект / Податковий або судовий кейс (Номенклатурна група).
Критерій суттєвості для класифікації та виправлення помилок	оскільки консалтингові послуги мають високу вартість (один контракт на податковий аудит може становити значну частину місячного доходу), межа суттєвості має бути чітко прописана (наприклад, у розмірі 0,5% від валюти Балансу (або 1% від чистого доходу від наданих послуг)).
Облік отриманих авансів (Рахунок 681)	для ТОВ на ЄП 5% отримання авансу - це одночасно і виникнення бухгалтерського зобов'язання (Кт 681), і момент виникнення податкового зобов'язання з єдиного податку. В обліковій політиці фіксується: «Датою виникнення доходу для цілей податкового (єдиного) податку є дата надходження коштів на поточний рахунок (ст. 292 ПКУ)».
Облік забезпечень майбутніх витрат (Рахунок 471 / Поточні пасиви)	варто створювати резерв на виплату відпусток (Дт 23 - Кт 471) щомісячно відсоткові від фонду оплати праці 5 експертів. Це дозволить рівномірно включати ці витрати в собівартість проектів щомісяця, а не обвалювати дохідність у літні місяці.
Порядок інвентаризації та списання заборгованостей	Акти звірки - через невеликий штат інвентаризація розрахунків (Кт 631, Кт 681) проводиться щоквартально (а не раз на рік перед балансом). Це мінімізує ризик «зависання» невиконаних зобов'язань. У разі виявлення простроченого боргу (понад 3 роки), який не буде витребуваний кредитором, він списується: Дт 631 - Кт 717 (Дохід від списання кредиторської заборгованості).

*Примітка. Узагальнено автором на основі [29; 46; 47; 52].

Основним документом є господарський договір, який є юридичною угодою між сторонами. Укладання договору про надання послуг консалтингу - це фінансовий алгоритм, який визначає графік платежів, правила розрахунку доходності та межі майбутніх витрат компанії. З огляду на специфіку діяльності, у договорах ТОВ мають бути чітко зафіксовані три блоки умов, які безпосередньо керують бухгалтерськими проводками та поточними зобов'язаннями (рис. 2.1):

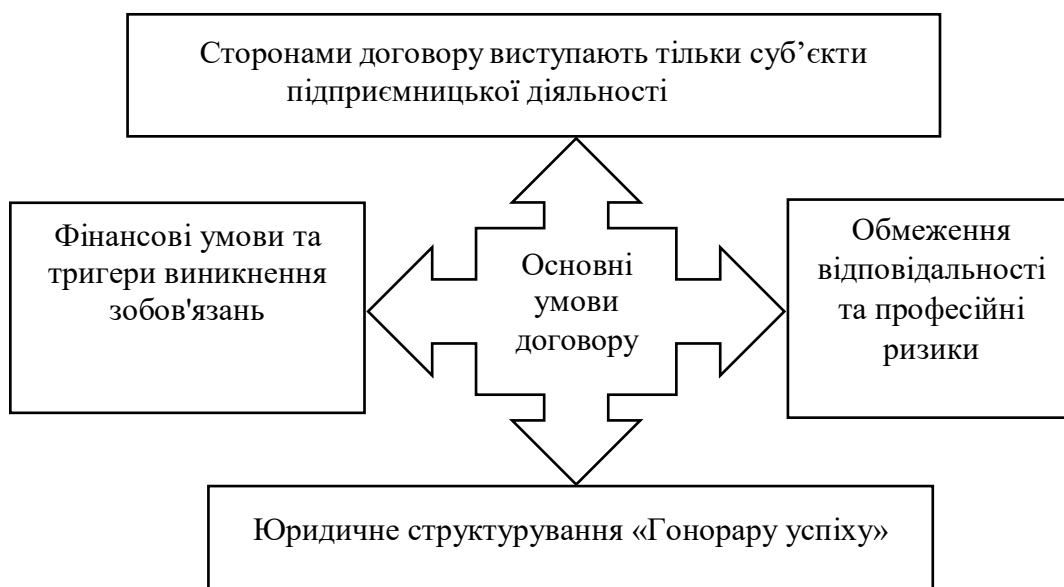

Рис. 2.1. Основні риси договору про надання послуг консалтингу*

*Примітка. Узагальнено автором на основі [52, с. 105].

Щодо первинного обліку, ТОВ здійснює електронний документообіг (далі - ЕДО), складає і підписує первинні документи відповідно до нормативних актів (табл. 2.4): Складають первинні документи і несуть відповідальність за правильність складання особи, відповідальні за здійснення операції. Підписують документи особистим підписом - Кваліфікованим електронним підписом (далі - КЕП) посадової особи. Електронний первинний документ має таку ж юридичну силу з паперовим документом за умови дотримання встановленого законодавством порядку його формування та підписання [40].

Таблиця 2.4

Нормативно-правова база ЕДО в Україні*

Нормативний акт	Положення
1	2
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV (Стаття 9) *Джерело. Узагальнено автором на основі [39].	Дозволяє складання первинних документів в електронній формі та визначає їхні обов'язкові реквізити
Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» № 851-IV [40].	Визначає поняття електронного документа, його оригіналу та копії
Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» № 2155-VIII [41].	Регулює використання КЕП, який є обов'язковим для завірення первинних документів
Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку (Наказ Мінфіну № 88) [36].	Регламентує правила створення, прийняття та відображення в обліку електронних первинних документів

*Примітка. Узагальнено автором.

Розглянемо порядок оформлення операцій первинними документами за ключовими напрямами діяльності ТОВ (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Електронні документи оформлення господарських операцій ТОВ*

Напрямок	Документ	Оформлення в системі
1	2	3
Розрахунки з клієнтами (Визнання доходу / Закриття авансів)	Електронний Акт наданих послуг	Бухгалтер формує Акт у програмі, де у змісті операції вказує: «Надання послуг з податкового консультування за Договором № 112/26 (Проект: Податкова оптимізація ТОВ)». Директор підписує його КЕП та відправляє клієнту через платформу ЕДО
Залучення зовнішніх	Вхідний електронний Акт	Зовнішній експерт створює Акт, підписує своїм КЕП та надсилає нашому ТОВ. Наш директор

1	2	3
експертів (Формування кредиторської заборгованості)	від субпідрядника (ІТ-фахівця чи аудитора)	завіряє його своїм КЕП. Після двостороннього підписання документ автоматично потрапляє в бухгалтерську базу
Внутрішні розрахунки з персоналом	Електронний табель, електронна Розрахункова відомість	Оскільки команда невелика, працівники ведуть облік годин за кейсами в Excel. В кінці місяця формується зведений електронний табель та відомість нарахування зарплати (із бонусами). Керівник та бухгалтер підписують відомість своїми КЕП

*Примітка. Узагальнено автором на основі [29; 36; 40].

Відповідно до ст. 3 Закону № 851-IV, електронний документ вважається створеним з моменту накладання КЕП. Згідно з п. 2.5 Положення № 88, первинні документи повинні бути оформлені або під час здійснення господарської операції або безпосередньо після її завершення [36].

Згідно з наказом Держкомстату № 489, для обліку робочого часу використовуються типові форми (наприклад, П-5), але п. 2.6 Положення № 88 дозволяє адаптувати первинні документи під потреби управлінського обліку (додавати аналітичні стовпчики проектів), за умови збереження обов'язкових реквізитів [36].

ТОВ зобов'язане забезпечити надійне зберігання первинних документів для податкових перевірок. Строк зберігання становить не менше 1095 днів (3 роки) з дня подання податкової декларації платника єдиного податку (ст. 102.1 ПКУ). Відповідно до ст. 13 Закону № 851-IV, електронні документи повинні зберігатися на цифрових носіях у форматі, що дає можливість перевірити їхню цілісність. Зберігати лише роздруковані копії без збереження оригінальних файлів із КЕП - є грубим порушенням. У разі перевірки ДПС, ТОВ зобов'язане надати саме електронні файли документів (у форматі .xml, .pdf разом із файлами підписів .p7s), а не папірці [40].

Отже, впровадження електронного документообігу (далі - ЕДО) дозволяє ТОВ автоматизувати роботу бухгалтерії, звільняючи команду від паперової

рутини для виконання завдань. Завдяки миттєвому обміну актами з КЕП компанія ліквідує часові розриви між закриттям проектів та отриманням оплати, оптимізує рух грошових коштів для уникнення касових розривів, забезпечує бездоганну відповідність вимогам ст. 9 Закону № 996-XIV під час податкових перевірок і отримує прозорий інструмент оперативного контролю за станом поточних зобов'язань в режимі реального часу. Первинний облік розрахунків ведеться в цілому відповідно до вимог нормативно-законодавчих актів.

2.2. Методика бухгалтерського обліку поточної заборгованості підприємства та її відображення у формах звітності

На ТОВ «Гранд профі 777» поточна заборгованість виникає внаслідок розрахунків з клієнтами підприємства, виконання зобов'язань перед персоналом з оплати праці та інших поточних зобов'язань, розрахунків з бюджетом та зі страхування і за розрахунками з залученими експертами (субпідрядниками). Розглянемо ці операції в обліку ТОВ «Гранд профі 777».

Щодо обліку отриманих авансів від клієнтів та методики визнання доходів від податкового консалтингу, у ТОВ «Гранд профі 777» договори на податкове консультування зазвичай поділяються на два типи:

1. Абонентське обслуговування, тобто щомісячна фіксована передоплата за поточні консультації або ведення бухгалтерського обліку.
2. Проектна робота, що включає супровід податкового спору або аудит податкових ризиків з оплатою за етапи або 100% авансом.

Згідно з НП(С)БО 15 «Дохід», отриманий аванс є поточним зобов'язанням і відповідно до Плану рахунків відображається на субрахунку 681 «Аванси одержані») [27]. Зобов'язання закривається, а дохід визнається лише після підписання Акту наданих послуг. Господарські операції ТОВ «Гранд профі 777»

з обліку авансів наведемо у таблиці 2.6:

Таблиця 2.6

Журнал господарських операцій ТОВ «Гранд профі 777»
(відображення отриманих авансів від клієнтів)*

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Первинний документ
	Дт	Кт		
Отримано аванс від клієнта за супровід податкової перевірки	311	681	60 000	Банківська виписка
Підписано електронний Акт наданих послуг (етап завершено)	361	703	60 000	Акт наданих послуг (з КЕП)
Відображено залік отриманого авансу (погашення зобов'язання)	681	361	60 000	Бухгалтерська довідка (авто у BAS)
Списано акумульовані витрати на собівартість (зарплата 5 експертів, ЄСВ тощо)	903	23	35 000	Розрахунок собівартості (за проектом)

*Примітка. Узагальнено автором на основі [29].

ТОВ «Гранд профі 777» працює на 3-й групі єдиного податку за ставкою 5%, воно є неплатником ПДВ (згідно з п. 293.3 ст. 293 Податкового кодексу України ставка 5% передбачає включення ПДВ до складу єдиного податку). Тому ПДВ не відображає в обліку, а сума в Акті та банківській виписці є чистою сумою доходу без жодних вирахувань. Оскільки ТОВ працює на спрощеній системі, сума 60 000 грн. стає об'єктом оподаткування єдиним податком (5%) вже на етапі надходження грошей на рахунок 311 відповідно до ст. 292 ПКУ), а не тоді, коли підписується Акт.

Щодо обліку розрахунків з персоналом з оплати праці та з бюджетом, то ТОВ здійснює наступні кроки:

- заборгованість перед працівниками відображає на рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» і погашає її двічі на місяць;
- відповідно до НП(С)БО 11, підприємство формує забезпечення на

виплату майбутніх відпусток працівникам і відображає на субрахунку 471 «Забезпечення виплати відпусток». Це дозволяє рівномірно розподіляти витрати на оплату праці протягом року та заздалегідь формувати джерело погашення майбутнього зобов'язання.

- зобов'язання перед бюджетом мають пріоритетний характер. На субрахунках рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» відображається рух за кожним видом податку;

- підприємство виступає податковим агентом щодо розрахунків за соціальним страхуванням з ЄСВ (рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням») та утримання податків (ПДФО, військовий збір відповідно на субрахунках 641/ПДФО, 642/ВЗ), що вимагає безпомилкового їх нарахування.

Нарахування та утримання здійснюються за такими законодавчо встановленими ставками:

1. Утримання із заробітної плати кожного працівника:

- ставка ПДФО – 18 % (базова ставка згідно зі ст. 167 Податкового кодексу України). Об'єкт оподаткування - нарахована сума заробітної плати, включаючи оклади, премії, проектні бонуси.

- військовий збір (далі - ВЗ) утримується за ставкою 5 % (згідно з п. 16-1 підрозділу 10 розділу XX ПКУ). Об'єкт оподаткування - вся сума нарахованого доходу [32].

2. Нарахування на заробітну плату відносяться до витрат компанії. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) нараховується за базовою ставкою 22 % (відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI) [42]. Цей внесок сплачується за рахунок коштів самого ТОВ і безпосередньо збільшує собівартість консалтингових проектів (дебет рахунку 23).

Розглянемо особливості розрахунків з оплати праці і податках з неї для команди з 5 осіб, де весь штат ТОВ безпосередню задіяний у виконанні замовлень. Їхня праця є прямими витратами. Крім фіксованого окладу, в обліку

ТОВ передбачено нарахування змінної частини (бонусів) за виграні суди або успішні податкові аудити, які нараховуються суворо в прив'язці до конкретного договору.

За звітний місяць проектна група з 5 осіб виконала роботи за кейсом «Податкова оптимізація «Трейд»». Загальний фонд нарахованої зарплати та бонусів склав 50 000 грн.. Господарські операції ТОВ «Гранд профі 777» в обліку наведемо у таблиці 2.7:

Таблиця 2.7

Журнал господарських операцій ТОВ «Гранд профі 777»*

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Первинний документ
	Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5
Нараховано заробітну плату та проектні бонуси експертам за виконання кейсу	23	661	50 000	Розрахункова відомість, Наказ про преміювання
Нараховано ЄСВ (22%) на фонд оплати праці експертів	23	651	11 000	Бухгалтерська довідка - розрахунок
Утримано із заробітної плати ПДФО (18%)	661	641/ПДФО	9 000	Розрахункова відомість
Утримано із заробітної плати Військовий збір (5%)	661	642/ВЗ	2 500	Розрахункова відомість
Виплачено заробітну плату працівникам на картки	661	311	38 500	Відомість виплати, Банківська виписка
Перераховано до бюджету утриманий ПДФО та Військовий збір	641, 642	311	11 500	Платіжне доручення, Банківська виписка
Перераховано до фонду нарахований ЄСВ	651	311	11 000	Платіжне доручення, Банківська виписка

*Примітка. Узагальнено автором на основі [29].

Отже, для ТОВ «Гранд профі 777» витратна частина за цим проектом

становить 61 000 грн.. (50 000 зарплата + 11 000 ЄСВ), адже військовий збір утримується з доходу працівника, а не нараховується «зверху» на витрати фірми.

Оскільки виплата відпусток 5 працівникам може відбутися одночасно (наприклад, у серпні), це створює касове та витратне навантаження. Для цього згідно обліковій політиці ТОВ створюється Резерв відпусток (рахунок 471). Його нарахування також є поточним зобов'язанням, яке розподіляє витрати по проектах рівномірно протягом року.

Нарахування резерву (щомісячно, наприклад, 5% від окладу) в обліку відображають: Дт 23 «Виробництво/проект № » - Кт 471 «Забезпечення виплат відпусток» - сума пропорційно нарахованій зарплаті за конкретним проектом.

А коли працівник фактично йде у відпустку йому нараховують відпускні за рахунок раніше створеного резерву і складається проводка Дт 471 - Кт 661.

ТОВ веде облік зобов'язань перед залученими експертами (субпідрядниками), коли для виконання специфічних завдань (наприклад, технічна експертиза документів або оцінка майна під час податкового спору) ТОВ «Гранд профі 777» залучає сторонніх профільних експертів - часто ФОП 3-ї групи. Зобов'язання перед ними обліковуються на субрахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» або 685 «Розрахунки з іншими кредиторами». В обліку такі операції відображаються наступним чином:

- Дт 23 - Кт 631 (685) - нараховано зобов'язання перед ФОП за надані експертні послуги для конкретного проекту клієнта (на підставі Акту наданих послуг ФОП).

- Дт 631 (685) - Кт 311 – перераховано кошти з поточного рахунку ТОВ «Гранд профі 777» на рахунок ФОП (погашення боргу).

Далі наведемо відображення в обліку повного операційного циклу консалтингової компанії ТОВ «Гранд профі 777», яке працює на спрощеній системі, є платником єдиного податку 5% без ПДВ і складає фінансову звітність за НП(С)БО 25.

У ході діяльності ТОВ «Гранд профі 777» уклало договір із клієнтом на надання комплексної консультації щодо мінімізації податкових ризиків під час

експортно-імпортних операцій (табл. 2.8). Вартість послуг за договором становила 60000 грн.. Умова оплати: 50% - передплата (аванс), 50% - остаточний розрахунок після підписання Акта наданих послуг. Для аналізу митних ризиків фірма залучила зовнішнього сертифікованого експерта (ФОП 3 групи) з гонораром 15000 грн.. Штатному провідному консультанту нараховано заробітну плату за цей проєкт у розмірі 20000 грн..

Таблиця 2.8

Журнал господарських операцій ТОВ «Гранд профі 777»*

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Первинний документ	Суть операції / Вплив на зобов'язання
	Дт	Кт			
1	2	3	4	5	6
Отримано 50% передоплати від клієнта на банківський рахунок	311	681	30 000	Банківська виписка	Виникло поточне зобов'язання перед клієнтом (ми винні послугу)
Нараховано гонорар залученому зовнішньому експерту (ФОП)	23	631	15 000	Акт наданих послуг ФОП (через ЕДО)	Виникло поточне зобов'язання перед експертом за виконану частину роботи
Нараховано заробітну плату штатному консультанту за проєкт	23	661	20 000	Розрахункова відомість, таблиць	Виникло поточне зобов'язання перед працівником з оплати праці
Нараховано ЄСВ на заробітну плату штатного працівника (22%)	23	651	4 400	Бухгалтерська довідка-розрахунок	Виникло поточне зобов'язання перед фондами соціального страхування
Передача результату: Підписано Акт наданих консалтингових послуг із клієнтом	361	703	60 000	Акт наданих послуг (ТОВ «Едвайсбюро»)	Визнано дохід від реалізації послуг у повному обсязі
Проведено зарахування	681	361	30 000	Бухгалтерська довідка	Поточне зобов'язання перед клієнтом за

1	2	3	4	5	6
отриманого раніше авансу (залік)					авансом погашено
Списано фактичну собівартість наданої консультації (15000 + 20000 + 4400)	903	23	39 400	Бухгалтерська довідка	Сформовано фінансовий результат за проектом
Отримано на рахунок решту коштів від клієнта (остаточний розрахунок)	311	361	30 000	Банківська виписка	Клієнт повністю закрит свій борг перед нами
Виплачено гонорар залученому експерту (ФОП)	631	311	15 000	Платіжна інструкція	Зобов'язання перед контрагентом- експертом погашено
Нараховано єдиний податок від отриманого доходу (60000* 5%)	92 (або 98)	641/ЄП	3 000	Розрахунок податку, податкова декларація	Виникло поточне зобов'язання перед бюджетом зі сплати податку

*Примітка. Узагальнено автором на основі [29].

Отже, у результаті діяльності ТОВ отримало чистий прибуток компанії: $60000 - 39400 - 3000 = 17\,600$ грн.. і нарахувало Єдиний податок у розмірі 3000 грн..

Дані операції ТОВ відображає у фінансовій і податковій звітності.

Фінансовий звіт консалтингової фірми складається згідно з основними положеннями Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» та Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (дод. Б).

Відповідно до НП(С)БО 25, фінансова звітність ТОВ містить дві основні форми: Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма № 1-м) та Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма № 2-м) (рис. 2.2).

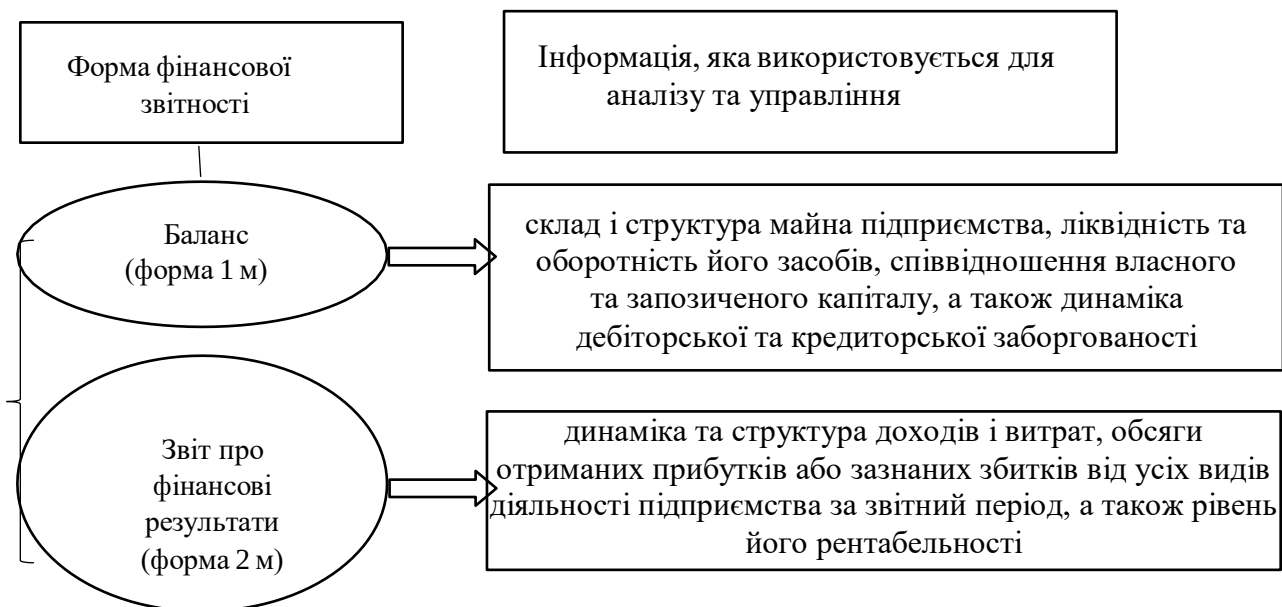

Рис. 2.2. Інформація фінансової звітності ТОВ, яка використовується для управління*

*Примітка. Узагальнено автором на основі [28].

Тобто, дані операції ТОВ будуть відображені у Пасиві Балансу малого підприємства, відповідно в Розділі III «Поточні зобов'язання» такі суми:

- рядок 1615 (кредиторська заборгованість за послуги) - 15000 грн. (борг перед ФОП-експертом);
- рядок 1625 (розрахунки зі страхування) - 4400 грн. (борг з ЄСВ);
- рядок 1630 (розрахунки з оплати праці) - 20000 грн. (борг перед штатним консультантом);
- рядок 1690 (інші поточні зобов'язання) - 30000 грн. (отриманий аванс від клієнта);
- рядок 1695 (Усього за розділом III) – 69400.

У ф. 2-м «Звіт про фінансові результати» у рядку 2000 «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» відобразиться сума 60000 грн.. Оскільки ПДВ немає, сума є чистою. У рядку 2050 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» відобразиться сума 39400.

У рядку 2120 «Інші операційні витрати» відобразиться сума єдиного податку. Так як відповідно до роз'яснень Мінфіну та практики застосування НП(С)БО 25, юридичні особи на єдиному податку нараховують його через дебет рахунку 92 (або 949) та кредит 641/ЄП. Оскільки рядок 2300 «Податок на прибуток» призначений виключно для платників на загальній системі (18%), сума єдиного податку (3000 грн.) заноситься до складу інших операційних витрат (рядок 2120). Також відповідно до ПКУ єдиний податок буде відображено у податковій звітності.

Для ТОВ на 3-й групі єдиного податку (ЄП) за ставкою 5% податковий облік є суттєво спрощеним порівнянням із загальною системою. Об'єкт оподаткування є будь-який дохід (у грошовій, матеріальній або нематеріальній формі), отриманий протягом звітного періоду (ст. 292 ПКУ) [32]. Дохід визнається виключно на дату надходження живих грошей на поточний рахунок (чи в касу) компанії. Підписаний Акт наданих послуг без оплати доходу для ЄП не створює.

Облік доходів ТОВ веде в довільній формі автоматично в BAS Бухгалтерія шляхом помісячного або щоденного відображення отриманих доходів на основі первинних документів [2, с. 9]. Податковий дохід фіксується виключно на основі банківських виписок (рахунок 311). Звітним періодом для 3-ї групи ЄП є календарний квартал. Тому Податкову декларацію платника єдиного податку третьої групи (юридичної особи) ТОВ складає наростаючим підсумком з початку року (І квартал, півріччя, 3 квартали, рік) (дод. В).

І подає декларацію протягом 40 календарних днів, які настають за останнім днем звітного кварталу, а суму ЄП сплачує протягом 10 календарних днів після граничного строку подання декларації [32]. Тобто, у Розділі II Декларації вказується загальний обсяг доходу наростаючим підсумком. У Розділі III вказується сума доходу, що відповідає ставці 5% (без реєстрації платника ПДВ) і далі розраховується сума єдиного податку. Ця сума фіксується як податкове зобов'язання за звітний період. В наступних кварталах відраховується сума ЄП, яка вже була нарахована та сплачена за попередні періоди року, щоб уникнути

подвійного нарахування.

Оскільки в ТОВ працює невелика чисельність персоналу у ТОВ раз на місяць проводять банківські виписки в програмі. Реєстр доходів для податкової та сама декларація за 3-ю групою формуються у регламентованій звітності BAS автоматично в один клік, після чого готові файли вивантажуються для підписання КЕП у кабінет платника податків.[47, с. 122].

Таким чином, ведення бухгалтерського обліку та складання звітності у ТОВ «Гранд профі 777» є чітко регламентованим процесом, який завдяки повній інтеграції сучасних рішень електронного документообігу та автоматизації в системі BAS Бухгалтерія перетворюється на гнучкий інструмент управління бізнесом. Суворе дотримання вимог Закону № 996-XIV, Положення № 88 та норм Податкового кодексу України щодо касового методу на 3-й групі єдиного податку (5%) дозволяє компанії мінімізувати фіскальні ризики, виключити людський фактор і автоматично формувати регламентовану звітність у кілька кліків.

Комп'ютеризація облікових процесів та автоматичне структурування консалтингових кейсів у ТОВ «Гранд профі 777» гарантують високу якість фінансової інформації, мінімізують технічні помилки та забезпечують повну достовірність показників, які надалі використовуються керівництвом для стратегічного планування та аналізу рентабельності бізнесу.

Економіко-математична постановка задачі

Для удосконалення обліку на підприємстві пропонуємо вирішити завдання за допомогою Microsoft Excel. Розглянемо на прикладі, як нараховується сума ЄП, за даними ТОВ «Гранд профі 777». Вхідні дані, формули для розрахунку та результат виконання програми представлені у додатку Г до кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ І АНАЛІЗ

ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТОВ «ГРАНД ПРОФІ 777»

3.1. Аудиторська перевірка поточних зобов'язань підприємства

Згідно із Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII, аудит фінансової звітності - це аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою формування та висловлення незалежної думки аудитора щодо її відповідності у всіх суттєвих аспектах положенням національних стандартів (НП(С)БО) або міжнародних стандартів (МСФЗ) та концепції правових норм [38].

Відповідно до ст. 14 Закону, головне завдання аудиту - надання впевненості користувачам (інвесторам, банкам, податковій) у тому, що звітність не містить суттєвих викривлень [38]. Аудитор у процесі перевірки розраховує поріг суттєвості, виходячи з професійного судження та масштабу бізнесу клієнта.

Аудит буває обов'язковий чи ініціативний. Ініціативний аудит (за бажанням власника) - найчастіший випадок. Оскільки для ТОВ на ЄП 5% немає законодавчого обов'язку щороку проходити перевірку, аудиторську фірму залучають самі власники. Аудитори перевіряють облік «очима податкового інспектора», знаходять приховані ризики (наприклад, загрозу втрати статусу єдиного податку через випадковий бартер або неправильно оформлених ФОП) і дозволяють виправити їх до приходу фіскалів [13, с. 226].

Аудит поточних зобов'язань базується на Міжнародних стандартах аудиту (далі - МСА). Головна мета - перевірити повноту, реальність та правильність класифікації зобов'язань у звітності [24]. Особлива увага приділяється ризику прихованої (ненарахованої) кредиторської заборгованості з метою штучного

покращення показників ліквідності компанії.

Здійснюється оцінка системи внутрішнього контролю (далі - СВК). Перед початком тестів аудитор оцінює надійність контролю підприємства за закупівлями та виплатами. Якщо СВК є ефективною (низький ризик контролю), аудитор може зменшити обсяг суттєвих процедур [30, с. 325].

Обов'язково визначається межа суттєвості. Аудитор встановлює кількісну межу суттєвості (наприклад, 1–5% від загальної величини поточних зобов'язань або валюти балансу). Помилки, що перевищують цей поріг, вважаються такими, що суттєво викривляють фінансову звітність [13, с. 228].

Під час аудиту аудитор здійснює аудиторські процедури та формує робочих документів аудитора, що допомагають йому визначати відхилення і ризику.

Для того щоб отримати докази аудитор проводить основні процедури - інспектування первинних документів та договорів; зовнішнє підтвердження (прямі запити до постачальників для звірки сальдо); перевірка арифметичної точності (перерахунок податків, нарахувань з/п).

Усі результати перевірки фіксуються в робочих документах аудитора (РДА), які слугують доказовою базою для формування аудиторського висновку.

Методика планування аудиту поточних зобов'язань складається з наступних кроків (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

План аудиту поточних зобов'язань*

Етап планування	Характеристика
1	2
Етап ознайомлення	Вивчення специфіки діяльності підприємства, основних клієнтів, умов договорів та діючої облікової політики щодо зобов'язань.
Попередня оцінка аудиторського ризику (AR)	Розраховується за класичною формулою: $AR = IR * CR * DR$ де IR - не впливний (властивий) ризик, CR - ризик контролю, DR -

1	2
	ризик невиявлення помилок аудитором.
Тестування внутрішнього контролю	Проведення опитування бухгалтерів (анкетування) щодо процедур звірки з контрагентами та санкціонування виплат.
Складання Стратегії та Програми аудиту	Визначення конкретних виконавців, строків перевірки та переліку аудиторських процедур за кожним субрахунком (63, 64, 65, 66).

*Примітка. Узагальнено автором на основі [30, с. 321].

На наступному етапі відповідно до МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності» аудитор формує програму аудиту. Програма є логічним продовженням загальної стратегії аудиту та є детальним планом, що визначає характер, час і обсяг аудиторських процедур для кожної конкретної ділянки обліку [24].

Програма аудиту безпосередньо пов'язана з оцінкою ризиків суттєвого викривлення (як на рівні фінансової звітності в цілому, так і на рівні конкретних тверджень), тому є важливим аспектом аудиторської перевірки. Програму аудиту щодо перевірки поточних зобов'язань наведено у таблиці 3.2.

При розробці програми аудиту для ТОВ «Гранд профі 777» основну увагу необхідно зосередити на критичних зонах ризику, що притаманні податковому консалтингу [6, с. 14].

По-перше, це аудит реальності послуг залучених експертів-ФОП. Податкові органи часто трактують такі операції як фіктивні з метою штучного завищення витрат консалтингової фірми. Запропоновано методику аудиторської перевірки, яка включає:

1. Перевірку відповідності КВЕДів ФОП в ЄДР характеру наданих послуг.
2. Тестування наявності «матеріальних слідів» інтелектуальної праці (письмові висновки, проекти позовів, аналітичні записки, додані до актів).

По-друге, окрім відповідності КВЕДів ФОП в ЄДР (наприклад, 69.10, 69.20, 70.22), аудитор додатково перевіряє, щоб ці ФОП не були одночасно

штатними працівниками ТОВ на тих самих посадах, і щоб їхні договори не містили ознак трудового розпорядку.

Таблиця 3.2

**Програма аудиторської перевірки
поточних зобов'язань підприємства***

Підприємство: ТОВ «Гранд профі 777»

Період перевірки: 01.01.2025 – 31.12.2025

Об'єкт аудиту: Поточні зобов'язання (Рахунки 63, 64, 65, 66, 68)

Аудиторська процедура	Джерела інформації	Виконавець	Робочі документи	Примітка
1	2	3	4	5
Аудит розрахунків з постачальниками (рах. 63)				
Перевірка відповідності сальдо Головної книги даним Балансу (Рядок 1615) та журналу за рах. 63	Баланс, Головна книга, Оборотно-сальдова відомість (ОСВ)	Іваненко І.І.	РДА-63/1	Виконано без зауважень
Зустрічна звітка заборгованості з ключовими постачальниками	Акти звірки взаєморозрахунків, відповіді на запити	Іваненко І.І.	РДА-63/2	Виявлено розбіжність за ТОВ «Вектор»
Аудит розрахунків з бюджетом та страхування (рах. 64, 65)				
Перевірка правильності утримання ПДФО, Військового збору та нарахування ЄСВ	Розрахунково-платіжні відомості, Податковий розрахунок (Форма №4ДФ), рах. 641, 642, 651	Петренко П.П.	РДА-64/2 (Ризик - штрафи за несвоєчасну сплату ПДФО/ЄСВ)	Виконано
Аудит розрахунків з оплати праці (рах. 66)				
Перевірка реальності кредиторської заборгованості перед персоналом на кінець звітного періоду	ОСВ за рах. 661, табелі обліку робочого часу	Іваненко І.І.	РДА-66/1	Прострочена заборгованість відсутня

1	2	3	4	5
Перевірка обґрунтованості створення та використання забезпечення (резерву) відпусток	Накази, розрахунки бухгалтерії, рах. 471	Іваненко І.І.	РДА-47/1	Виявлено недонарахування резерву
Перевірка договірних зобов'язань (Консалтинг)				
Тестування закриття передоплат (авансів) від клієнтів за консультації, які ще не надані.	Рахунок 681, Акти наданих послуг		РДА-Послуги/1 (Ризик - штучне завищення доходу без підписаного акта)	Виявлено 2 випадки затримки підписання актів клієнтами, зобов'язання обліковуються як аванси.
Контроль формування спрощеної звітності				
Перевірка правильності перенесення сальдо рахунків 63, 64, 65, 66, 68 до відповідних рядків Розділу III Пасиву Форми №1-м.	Головна книга, Баланс (ф. 1-м)		РДА-Звіт/1 (Ризик - неправильне групування зобов'язань)	Сальдо кредиторської заборгованості за послуги залучених юристів вірно відображено в рядку 1615.

*Примітка. Узагальнено автором на основі [29].

По - третє, аудитор здійснює суцільну звірку дат фактичного зарахування коштів на рахунок 311 із датами їх відображення в Книзі (реєстрі) доходів, особливо на стику кварталів. Для ТОВ на ЄП 5% аудит субрахунку 681 перетворюється з контролю «своєчасності визнання бухгалтерського доходу за актами» на контроль «повноти та своєчасності включення живих грошових надходжень до податкової декларації з єдиного податку» [13, с. 228].

Податкові органи під час перевірок консалтингових фірм приділяють особливу увагу витратам на залучених ФОП (рах. 631, 685). Якщо аудитор виявить слабкі місця в документуванні, податкова може визнати операції фіктивними (безтоварними), зняти витрати й донарахувати податок на прибуток

та ПДВ [5]. Перевіряється також взаємозв'язок: чи дійсно залучений ФОП виконував роботу для проекту, за який ТОВ «Гранд профі 777» отримало кошти від свого кінцевого клієнта.

Важливим етапом перевірки є аудит «незавершених» податкових спорів та передоплат. Найбільша зона ризику в компаніях з податкового консалтингу - це маніпуляції з часом визнання доходу для заниження податкового навантаження. Клієнти сплачують аванси (субрахунок 681), які можуть «висіти» в зобов'язаннях місяцями, хоча послуги фактично вже надано. Тому, перевірка таких операцій здійснюється наступним чином:

1. Проводиться аналіз судових стадій. З цією метою аудитор робить вибірку довгострокових авансів за рахунком 681 і перевіряє стан відповідних справ у Єдиному державному реєстрі судових рішень. Якщо суд першої інстанції вже виграно (етап проекту завершено), а акт із клієнтом не підписано, виникає ризик штучного затягування визнання доходу.

2. Проводиться тестування Cut-off (на межі звітних періодів), тобто перевіряються акти, підписані за 10 днів до дати балансу та 10 днів після неї. Мета цієї процедури полягає у тому, щоб переконатися, що зобов'язання за авансами перетворилися на дохід (Дт 681 - Кт 703) саме в тому періоді, коли послугу було фактично завершено.

3. Перевіряються умови договорів щодо встановлених бонусів або гонорарів успіху. Якщо договором передбачено додаткову оплату за виграний суд, аудитор перевіряє, чи нараховано таке зобов'язання чи дохід у момент набрання судовим рішенням законної сили.

Аудитор на кожному етапі (стадії) аудиторської перевірки складає певні робочі документи, структура яких у кожного аудитора особиста, враховуючи досвід та особливості діяльності підприємства [7, с. 185].

Для систематизації аудиторських доказів та забезпечення високої якості перевірки поточних зобов'язань, пропонуємо робочі документи аудитора (табл. 3.3, 3.4), які слугуватимуть надійним та обґрунтованим підтвердженням якісного проведення аудиту.

Таблиця 3.3

Робочий документ аудитора «Перевірка реальності операцій із
залученими ФОП»*

Субпідрядник	№ та дата Договору / Акту	Сума, грн.	Опис наданих послуг за документом	Наявність речових доказів	Висновок внутрішнього аудитора
1	2	3	4	5	6
ФОП Коваленко О.М.	Акт №12 від 14.11.2025	45 000	Консультація щодо трансфертного ціноутворення	Наявний письмовий аналітичний звіт на 18 сторінок з аналізом ринку	Операція реальна. Матеріальний слід підтверджено. Ризики мінімальні. Зобов'язання правомірні.
ФОП Петренко В.П.	Акт №05 від 20.12.2025	30 000	Юридичний супровід податкового спору клієнта	Відсутні копії судових документів, проектів позовів чи звітів ФОП	Порушення: Високий ризик безтоварності операції та донарахування ПДФО/ЄСВ. Рекомендація: Терміново витребувати від ФОП копії розроблених документів.

*Примітка. Узагальнено автором на основі [29].

Відсутність речових доказів інтелектуальної праці ФОП Петренка В.П. є найслабшим місцем СВК. Під час податкової перевірки фіскали знімуть ці 30 000 грн. з витрат в бухобліку (що викривить чистий прибуток у ф. № 2-м) та спробують кваліфікувати це як фіктивні виплати з донарахуванням зарплатних податків «зверху».

Отже, такий робочий документ дозволяє виявити операції, які ДПС або Держпраці можуть трактувати як фіктивні витрати або приховані трудові відносини [13, с. 226].

Наступний робочий документ встановлює реальність послуг та оцінку податкових ризиків розрахунків із ФОП (субрахунок 631).

Таблиця 3.4

Робочий документ щодо встановлює реальність послуг та оцінку податкових ризиків розрахунків із ФОП*

Контрагент (Клієнт)	Сума авансу, грн.	Дата надходження коштів (Дт 311 Кт 681)	Фактична дата завершення послуг (за даними суду/CRM)	Дата підписання Акту (Дт 681 Кт 703)	Вплив на фінансову звітність (ф. № 2- м) та Єдиний податок
1	2	3	4	5	6
ТОВ «Альфа Плюс»	120 000	10.10.2025	15.11.2025 (Рішення суду)	28.12.2025	Викривлень немає. Єдиний податок сплачено в IV кв. 2025 за касовим методом. Дохід та витрати (ф. № 2-м) врегульовані в одному періоді.
ПрАТ «МегаБуд»	200 000	05.11.2025	20.12.2025 (Послугу фактично надано)	15.01.2026	Порушення: Навмисне перенесення акту на наступний рік. Баланс викривлено - поточні зобов'язання штучно завищені на 200 000 грн.. На ЄП не вплинуло (сплачено в IV кв. 2025).
ТОВ «Вектор»	80 000	29.12.2025	Проект у процесі виконання	-	-

*Примітка. Узагальнено автором на основі [29].

Даний робочий документ дозволяє проконтролювати повноту та

своєчасність включення грошових коштів до бази оподаткування ЄП 5% на стику періодів, а також провести аналіз операційної затримки виконання проектів.

Відносини із ПрАТ «МегаБуд» наочно демонструють, що затягування підписання актів для компанії на ЄП 5% не дає жодної податкової оптимізації (податок все одно сплачено у листопаді за фактом заходу грошей), але суттєво псує показники фінансової звітності (ф. 2-м), занижуючи реальний дохід поточного року і викривляючи реальний фінансовий результат компанії на дату балансу.

Оскільки фірма невелика, класичний зовнішній аудит може замінюватися гнучкими процедурами внутрішнього аудиту чи експрес-перевірки. Головний фокус - перевірка реальності підписаних актів та своєчасності сплати податків з фонду оплати праці (це зона найвищого податкового ризику). Внутрішній аудит вимагає чіткої систематизації виявлених відхилень та формування фінального документа для керівництва [54, с. 48]. Оскільки внутрішній аудит здійснюється в інтересах власників, замість класичного суворого зовнішнього висновку складається Звіт внутрішнього аудитора (або Аудиторський меморандум), який містить як аналіз помилок, так і прикладні рекомендації.

Нижче наведено структуру типових порушень (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Типові порушення в обліку діяльності ТОВ*

Порушення	Суть
1	2
Зниження бази оподаткування ЄП на суму банківських комісій.	Клієнт платить за договором 50 000 грн., але банк утримує 0.5% комісії за еквайринг чи розрахунково-касове обслуговування. На рахунок 311 зараховується 49750 грн.. Бухгалтер помилково бере під 5% суму чистого зарахування, хоча згідно зі ст. 292 ПКУ доходом є повна сума продажу (50 000 грн.).
Приховані ознаки негрошових розрахунків (системний ризик).	Спроба закрити заборгованість перед контрагентом за допомогою акта взаємозаліку зустрічних вимог (наприклад, ми клієнту - консалтинг, він нам - офісний папір чи техніку). Для спрощеної системи це критичне порушення, що веде до втрати статусу

1	2
	платника єдиного податку.
Відсутність «матеріальних слідів» у витратах на ФОП-субпідрядників.	В актах із залученими експертами вказано лише загальну фразу: «Надання інформаційних послуг». За відсутності доданих звітів, презентацій чи чернеток документів податкова під час перевірки кваліфікує операцію як безтоварну (фіктивну) або як приховану виплату заробітної плати без сплати ПДФО та ЄСВ.
Викривлення періодизації у формі № 2-м	Навмисне незакриття рахунку 23 та непідписання актів наприкінці року за фактично виконаними проектами з метою «притримати» прибуток. Це порушує законний метод нарахування в бухобліку, хоча на суму єдиного податку не впливає.

*Примітка. Узагальнено автором на основі [29].

Отже, за результатами пропонуються заходи з оптимізації для керівництва компанії:

1. Впровадження жорсткого положення про документообіг з ФОП: заборонити бухгалтерії приймати акти від сторонніх консультантів без доданих до них матеріальних результатів роботи (копій позовів, письмових роз'яснень тощо).

2. Автоматизація контролю стадій судових справ: інтегрувати облікову систему BAS Бухгалтерія з OpenDataBot або сервісами моніторингу судових рішень. Це дозволить автоматично повідомляти бухгалтера про винесення судового рішення за кейсом клієнта для своєчасного закриття авансу (зобов'язання) та визнання доходу.

3. Проведення обов'язкової щоквартальної інвентаризації рахунку 681 з надсиланням клієнтам актів звірки взаєморозрахунків для виявлення залежалих авансів за закритими проектами.

4. Дотримання принципу нарахування та періодизації: Припинити практику штучного перенесення дат підписання актів із клієнтами на наступний звітний період. Акти мають підписуватися за допомогою КЕП у системі ЕДО (М.Е.Дос) суворо на дату фактичного завершення проекту (або його етапу). Це забезпечить достовірність показників доходу (рядок 2000) та поточних зобов'язань (рядок 1615) у фінансовій звітності малого підприємства.

3.2. Аналіз динаміки і структури поточних зобов'язань ТОВ «Гранд профі 777»

Аналіз динаміки і структури поточних зобов'язань є визначальним етапом внутрішнього фінансового аналізу, необхідним для об'єктивної оцінки фінансової стійкості, ліквідності та ефективності [25, с. 146].

Аналіз поточної заборгованості необхідно проводити за даними фінансової звітності підприємства, а також за даними деталізованого обліку розрахунків із кредиторами [44, с. 175]. Його потрібно здійснювати в чіткій послідовності, починаючи з комплексної оцінки загального обсягу і динаміки кредиторської заборгованості та за її видами.

Методика складається з трьох послідовних етапів: горизонтального, вертикального та коефіцієнтного аналізу [25, с. 147].

1. Горизонтальний аналіз (аналіз динаміки). Мета аналізу - визначити абсолютні та відносні зміни кожної статті поточних зобов'язань за досліджуваній період (квартал, рік), оцінити темпи їх зростання чи зниження.

Основні показники:

1. Абсолютне відхилення (ΔZ):

$$\Delta Z = Z_{\text{зв}} - Z_{\text{баз}}, \quad (3.1)$$

де $Z_{\text{зв}}$ — значення статті у звітному періоді, $Z_{\text{баз}}$ — значення статті у базовому періоді.

2. Темп росту (T_r):

$$T_r = Z_{\text{зв}} / Z_{\text{баз}} \times 100\%, \quad (3.2)$$

3. Темп приросту ($T_{\text{пр}}$):

$$T_{\text{пр}} = T_{\text{р}} - 100\%, \quad (3.3)$$

Якщо темпи росту поточних зобов'язань значно випереджають темпи росту виручки (доходу), це свідчить про накопичення боргів та ризик втрати платоспроможності.

2. Вертикальний аналіз (аналіз структури). Мета аналізу полягає у визначенні питомої ваги (частки) кожної конкретної статті у загальній сумі поточних зобов'язань, а також частки поточних зобов'язань у всьому капіталі підприємства.

Формула структури:

$$Чі = Z_i / \sum Z_{\text{пот}} \times 100\%, \quad (3.4)$$

де Z_i — сума конкретного зобов'язання (наприклад, рах. 681 чи 631),

$\sum Z_{\text{пот}}$ — загальна сума поточних зобов'язань (рядок 1695 Балансу).

Переважаючі кредиторські заборгованості за товари/послуги (рах. 631) свідчить про те, що підприємство активно фінансується за рахунок постачальників (безкоштовний комерційний кредит).

Переважаючі одержані аванси (рах. 681) для ТОВ це позитивний маркер (клієнти авансують роботу), але вимагає контролю своєчасності виконання.

Зростання частки боргів перед бюджетом та зі страхування (рах. 64, 65) це критичний сигнал. Свідчить про проблеми з ліквідністю - компанія «кредитується» за рахунок несплати податків, що неминуче призведе до штрафів.

3. Коефіцієнтний аналіз (оцінка якості управління зобов'язаннями).

Для повноти методики динаміку та структуру пов'язують із показниками оборотності:

1. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (Кок):

$$K = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації}}{\text{Середня кредиторська заборгованість за період}}, \quad (3.5)$$

Показує, скільки разів за рік (період) підприємство розраховалося за своїми боргами.

2. Період погашення кредиторської заборгованості (Пкз):

$$Пкз = 365 / Kок, \quad (3.6)$$

Показує середній термін (у днях), протягом якого компанія утримує кредиторську заборгованість до її виплати.

3. Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості (Кдз/кз) - це важливий індикатор фінансової стійкості, який показує баланс між коштами, які винні підприємству (наші клієнти), та коштами, які підприємство винне іншим (бюджет, постачальники, аванси) [10, с. 69].

Згідно зі спрощеною фінансовою звітністю (ф. № 1-м), формула за кодами рядків має такий вигляд:

$$\frac{Кдз}{кз} = \frac{\text{Рядок 1125} + \text{Рядок 1155 (Усього дебіторська заборгованість)}}{\text{Рядок 1695 (Усього поточних зобов'язань)}}, \quad (3.7)$$

Значення цього показника:

- $Кдз/кз > 1,0$ (Дебіторська переважає). Це означає, що нам винні більше, ніж винні ми. За класичною методологією це свідчить про високу ліквідність, але для малого бізнесу це часто означає відволікання коштів з обороту (клієнти не платять вчасно, фірма кредитує свій ринок).

- $Кдз/кз < 1,0$ (Кредиторська переважає), тобто ми винні більше, ніж винні нам.

4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал) розраховується за класичною формулою фінансового аналізу, яка показує, яку частину короткострокових (поточних) зобов'язань підприємство спроможне закрити негайно - за рахунок своїх найбільш ліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів) [50, с. 135].

Формула за кодами рядків (ф.1-м) має такий вигляд:

$$\text{Кал} = \frac{\text{Рядок 1165 (Гроші та їх еквіваленти)}}{\text{Рядок 1695 (Усього поточних зобов'язань)}}, \quad (3.8)$$

Використовуючи дані форми №1-м «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», проаналізуємо величину поточних зобов'язань за етапами на даних ТОВ «Гранд профі 777» (дод. Б). Спочатку проаналізуємо динаміку поточної кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання за 2022 по 2024 рр. (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Аналіз динаміки поточної кредиторської заборгованості
ТОВ «Гранд профі 777» за 2022-2024 рр.,* грн..

Стаття поточних зобов'язань	Код рядка	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Абсолютне відхилення 2024/2022 (+/-)	Темп приросту 2024/2022 (%)
1	2	3	4	5	6	7
Поточна КЗ за товари, роботи, послуги (рах. 63)	1615	400	400	400	0	0,0%
Розрахунки з бюджетом (рах. 64)	1620	10200	4600	1100	-9 100	-89,2%
Розрахунки зі страхування та	1625, 1630	0	0	0	0	X

Продовження табл. 3.6

1	2	3	4	5	6	7
оплати праці (рах. 65, 66)						
Одержані аванси (рах. 681)	1635	0	24300	26700	+26700	X
Усього поточних зобов'язань	1695	10600	29300	28200	+17600	+166,0%

*Примітка. Складено автором на основі джерела [29].

Аналіз динаміки поточної заборгованості ТОВ «Гранд профі 777» за 2022-2024 рр. свідчить про залучення оборотного капіталу в бізнес: загальний обсяг поточних зобов'язань зріс на 166%. При цьому відбулася якісна заміна кредиторів - компанія практично повністю розрахувалася з державою (борг за рахунком 64 знизився на 89,2%).

На наступному етапі аналізу поточної заборгованості доцільно надати оцінку її структури. Для цього визначимо питому вагу кожної статті у загальному портфелі короткострокових боргів та відстежимо структурні зрушення. Аналіз структури поточної кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання за 2022 – 2024 рр. подано у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Аналіз структури поточної кредиторської заборгованості
ТОВ «Гранд профі 777» за 2022-2024 р.р.*

Стаття поточних зобов'язань	Код рядка у ф.1-м	Питома вага 2023 р. (%)	Питома вага 2024 р. (%)	Питома вага 2025 р. (%)	Зміна структури 2025/2023 (+/- %)
1	2	3	4	5	6
Поточна КЗ за товари, роботи, послуги (рах. 63)	1615	3,77%	1,37%	1,42%	-2,35%
Розрахунки з	1620	96,23%	15,70%	3,90%	-92,33%

Продовження табл. 3.7

1	2	3	4	5	6
бюджетом (рах. 64)					
Розрахунки зі страхування та оплати праці (рах. 65, 66)	1625, 1630	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Одержані аванси (рах. 681)	1635	0,00%	82,93%	94,68%	+94,68%
Усього поточних зобов'язань	1695	100,0%	100,0%	100,0%	X

*Примітка. Складено автором на основі джерела [29].

Аналіз структури поточної кредиторської заборгованості ТОВ «Гранд профі 777» за 2022-2024 рр. демонструє повний розворот фінансової моделі. Якщо у 2023 р. компанія майже повністю залежала від фіскального боргу (96,23%), то у 2025 р. її пасив на 94,68% сформований за рахунок клієнтських авансів. Це забезпечує ТОВ безвідсоткове фінансування за рахунок покупців.

Для повноти аналізу надамо оцінку якості управління зобов'язаннями. Для цього визначимо наскільки ефективно менеджмент ТОВ «Гранд профі 777» використовує залучені кошти, чи не виникає загрози втрати ліквідності та яка реальна швидкість розрахунків із кредиторами.

Оскільки консалтинговий бізнес не має матеріальних запасів, а у структурі зобов'язань ТОВ «Гранд профі 777» понад 94% займають одержані аванси (пасивні розрахунки), якість управління тут визначається спроможністю компанії вчасно трансформувати ці аванси у фактично надані послуги без касових розривів.

У таблиці 3.8 наведемо вихідні дані, на основі яких розрахуємо всі коефіцієнти ефективності управління.

Таблиця 3.8

Вихідні дані для оцінки ефективності управління поточними зобов'язаннями ТОВ «Гранд профі 777» за 2022–2024 рр.*, грн..

Найменування показника	Код рядка (ф. 1-м, 2-м) або субрахунок	2022 р., грн.	2023 р., грн.	2024 р., грн.	Абсолютне відхилення 2024/2022 (+/-)
1	2	3	4	5	6
1.РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ					
1.1. Чистий дохід від реалізації послуг (виручка)	ф. 2-м (ряд. 2000)	724900	135300	615700	-109200
2.ОБОРОТНІ АКТИВИ					
2.1 Поточна дебіторська заборгованість (Усього)	ф. 1-м (ряд. 1125+1135+1155)	0	20800	33600	+33600
2.2 Гроші та їх еквіваленти (рахунок 311)	ф. 1-м (ряд. 1165)	80000	3000	1200	-78800
3.ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ					
3.1 Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	ф. 1-м (ряд. 1615)	400	400	400	0
3.2 Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом	ф. 1-м (ряд. 1620)	10200	4 600	1100	-9100
3.3.Поточні зобов'язання зі страхування та оплати праці	ф. 1-м (ряд. 1625, 1630)	0	0	0	0
3.4 Одержані аванси (передоплати від клієнтів)	ф. 1-м (ряд. 1635)	0	24300	26700	+26700
3.5 Усього поточних зобов'язань	ф. 1-м (ряд. 1695)	10600	29300	28200	+17600

*Примітка. Складено автором на основі джерела [29].

У таблиці 3.9 проведемо розрахунок показників якості управління зобов'язаннями ТОВ «Гранд профі 777» за 2022-2024 рр.

Отже, розраховані коефіцієнти свідчать про те, що протягом 2022 - 2024 рр. ТОВ «Гранд профі 777» повністю змінило свою фінансову модель, зіштовхнувшись із серйозними коливаннями ділової активності та

ліквідності під час війни.

Таблиця 3.9

Розрахунок показників якості управління зобов'язаннями ТОВ «Гранд профі 777»*

Показник	Економічний зміст	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Тенденція
1	2	3	4	5	6
1. Коефіцієнт оборотності КЗ (Кок), обертів	Скільки разів за рік компанія повністю розраховується з кредиторами	68,39	6,78	21,42	Зростання або стабільність
2. Період погашення КЗ (Ркз), днів	Середній термін, протягом якого заборгованість «висить» на балансі	5,3	53,1	16,8	Зменшення періоду утримання боргу
3. Коефіцієнт співвідношення ДЗ та КЗ (Кдз/кз)	Коефіцієнт комерційного балансу. Показник має бути близьким до 1	0,00	0,71	1,19	Наближення до 1 (комерційний баланс)
4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал)	Яку частину боргів компанія може закрити «живими» грошима негайно	7,55	0,1	0,04	Загрозливий спад

*Примітка. Складено автором на основі джерела [29].

1. Оцінка ділової активності та швидкості розрахунків:

- у 2022 р. компанія продемонструвала значну швидкість оборотності кредиторської заборгованості - 68,39 обертів, а борги закривалися в середньому за 5 днів. Це пояснюється високою виручкою (724900 грн.) на тлі мінімальних зобов'язань;

- у 2023 р., через різке падіння виручки (до 135300 грн.) та одночасне зростання боргів за авансами від клієнтів, оборотність сповільнилася до 6,78 обертів, а період погашення розтягнувся до 53 днів. Компанія почала довше затримувати кошти клієнтів у своєму обороті;

- у 2024 р. ситуація стабілізувалася: виручка відновилося до 615700 грн., що прискорило оборотність до 21,42 обертів, а період виконання зобов'язань скоротився до 17 днів. Це свідчить про відновлення нормального темпу операційної діяльності.

2. Трансформація комерційного балансу розрахунків:

- коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості (Кдз/кз) в аналізованому періоду з кожним роком збільшувався. У 2022 р. дебіторської заборгованості не було взагалі, що свідчило про роботу виключно за фактом оплати. У 2024 р. коефіцієнт досяг 1,19. Це означає, що на кожну 1 грн. нашого борга припадає 1,19 грн. боргу наших клієнтів перед нами. За класичною методологією це свідчить про високий рівень захищеності кредиторів (активи у вигляді дебіторки покривають пасиви). Проте для консалтингу це сигнал про те, що компанія почала активніше кредитувати своїх клієнтів (надавати послуги з відстрочкою платежу), через що «живі» гроші зависли в дебіторці.

3. Криза абсолютної ліквідності та касові розриви – це головна зона ризику для ТОВ.

Показник абсолютної ліквідності (Кал) демонструє загрозливий спад: з надлишкових 7,55 у 2022 р. до критичних 0,10 у 2023 р. та 0,04 у 2024 р. (при нормативі 0,2-0,5).

Станом на кінець 2024 р. компанія може покрити реальними грошима (1200 грн.) лише 4% своїх поточних боргів (28200 грн.).

Такою причиною кризи ліквідності є те, що ТОВ набрало авансів від клієнтів на суму 26700 грн. (рахунок 681), але фактично витратило ці гроші (на рахунку 311 залишилося всього 1200 грн.), при цьому послуги клієнтам за цими авансами ще не закриті актами, а 33600 грн. «зависли» у дебіторській заборгованості клієнтів.

Отже, на підставі результатів аналізу для покращення фінансового стану ТОВ «Гранд профі 777» необхідно надати наступні рекомендації:

- ліквідувати касовий розрив, для цього менеджменту ТОВ «Гранд профі

777» необхідно терміново активізувати претензійну роботу щодо стягнення дебіторської заборгованості (33600 грн.). Повернення цих коштів на рахунок 311 миттєво відновить абсолютну ліквідність компанії до безпечного рівня;

- посилити контроль над авансами, оскільки одержані аванси (26700 грн.) складають 94,68% усіх боргів компанії, необхідно прискорити фактичне виконання консалтингових кейсів та підписання Актів виконаних робіт, щоб перевести ці зобов'язання в реальний бухгалтерський дохід;

- утриматися від фіскальних порушень, так як заборгованість перед бюджетом (1100 грн.) скоротилася до мінімуму, що є позитивним трендом, який необхідно підтримувати, щоб не спровокувати штрафні санкції ДПС в умовах дефіциту вільних коштів.

За результатами комплексної оцінки якості управління зобов'язаннями та ліквідністю були виявлені приховані загрози за зовнішньо благополучною моделлю авансування. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить ТОВ «Гранд профі 777» повністю ліквідувати фіскальні та операційні ризики, збалансувати рух грошових потоків, підвищити достовірність фінансової звітності (форма № 1-м, № 2-м) та забезпечити довгострокову конкурентоспроможність на ринку професійних консалтингових послуг.

Таким чином, ефективне управління поточними зобов'язаннями малого підприємства має базуватися на інтеграції методів горизонтального, вертикального та коефіцієнтного аналізу із сучасними цифровими інструментами комплаєнсу, що дозволить забезпечити розвиток діяльності компанії, уникнути штрафних санкцій та оптимізувати рух грошових потоків.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних і методичних основ обліку, аудиту і аналізу поточних зобов'язань суб'єктів малого підприємництва дозволило зробити такі висновки:

У роботі досліджено економічну сутність категорії «зобов'язання» із трьох поглядів – за юридичною, економічною, бухгалтерською ознаками; на підставі нормативної бази розглянуто класифікацію і оцінку зобов'язань на підприємствах. Встановлено, що поточні зобов'язання є ключовим інструментом управління короткостроковою ліквідністю.

Розкрито теоретичні основи побудови обліку, аудиту і аналізу поточних зобов'язань, обґрунтовано, що у сфері податкового консалтингу вони мають специфічну структуру: переважають отримані аванси від клієнтів та зобов'язання з оплати праці та бонусів.

Встановлено, що для суб'єктів малого підприємництва, що застосовують спрощену систему оподаткування, обліковий процес має суттєву специфіку, зумовлену подвійною природою визначення результатів: обов'язком ведення бухгалтерського обліку за методом нарахування (відповідно до вимог НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність») та одночасним розрахунком бази оподаткування єдиним податком за касовим методом. Це вимагає від бухгалтерської служби забезпечення високої точності періодизації та аналітичного розрізу кожної господарської операції на межі звітних періодів. Дослідження показало, що облік на підприємстві загалом відповідає вимогам НП(С)БО 11 та НП(С)БО 15. ТОВ «Гранд профі 777» використовує типові форми первинних документів, що забезпечує достовірність та своєчасність відображення господарських операцій в обліковому процесі згідно з вимогами чинного законодавства. Застосування стандартизованих шаблонів у діяльності ТОВ «Гранд профі 777» забезпечує повну автоматизацію етапу формування первинної документації (рахунків-фактур, актів наданих послуг, платіжних

інструкцій) та електронних облікових реєстрів (за рахунками 31, 36, 63, 64, 68). Це мінімізує вплив людського фактору, виключає технічні помилки при перенесенні даних та гарантує суворий хронологічний контроль. Завдяки інтеграції типових форм із сучасними модулями електронного документообігу та автоматизованими алгоритмами розрахунку, інформаційна система підприємства забезпечує керівництво оперативною і достовірною аналітичною інформацією про стан поточних зобов'язань на будь-яку проміжну дату.

У роботі визначено мету, завдання і етапи проведення аудиту поточних зобов'язань, що дозволило сформувати чітку методологічну базу для комплексного контролю поточних зобов'язань ТОВ «Гранд профі 777». Метою аудиту було визначено підтвердження достовірності, повноти та законності відображення кредиторської заборгованості та авансів у фінансовій звітності, а також оцінка фіскальних ризиків підприємства. Для її досягнення було реалізовано низку завдань, включаючи перевірку правильності періодизації операцій, оцінку реальності заборгованостей, тестування внутрішнього контролю та виявлення прихованих форм негрошових розрахунків, заборонених для платників єдиного податку.

Реалізація цих завдань здійснювалася чітко за визначеними етапами аудиторської перевірки: планування, основного і заключного. Така модель аудиту забезпечує суцільний контроль інформаційного потоку - від моменту підписання договору консалтингу до відображення сальдо рахунків у Формі 1-м, що гарантує максимальну точність аудиторського висновку в умовах спрощеної системи оподаткування. У ході дослідження практичних аспектів діяльності ТОВ «Гранд профі 777», яке функціонує на 3-й групі єдиного податку за ставкою 5%, визначено, що фокус аудиторської перевірки поточних зобов'язань зміщується з класичного аудиту податку на прибуток та податкових накладних у зону ризиків втрати податкового статусу. У роботі систематизовано типові порушення в обліку таких компаній.

У ході проведеного аналізу динаміки та структури поточних зобов'язань ТОВ «Гранд профі 777» за період 2022–2024 р.р. виявлено глибоку

трансформацію фінансової моделі підприємства, а саме: горизонтальний аналіз показав стрімке зростання загального обсягу поточних зобов'язань - на 166,0% (або на +17 600 грн. в абсолютному вираженні): з 10 600 грн. у 2022 р. до 28 200 грн. у 2024 р. Головним драйвером цього процесу стало масштабне залучення передоплат від клієнтів (одержані аванси зросли з нуля до 26 700 грн.). Водночас заборгованість перед бюджетом (ряд. 1620) продемонструвала позитивну динаміку до зниження, скоротившись на 89,2% (з 10 200 грн. до 1 100 грн.).

За результатами вертикального аналізу було визначено повну зміну структури пасиву балансу. Якщо у 2022 р. компанія перебувала у зоні високого фіскального тиску, і 96,23% її боргів становили поточні зобов'язання перед бюджетом, то станом на кінець 2024 р. 94,68% усіх поточних зобов'язань сформовано за рахунок одержаних авансів. Частка боргів перед бюджетом упала до мінімальних 3,90%, а поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги стабільно зафіксувалася на рівні 400 грн. (1,42%). Така структура свідчить про успішне фінансування операційного циклу за рахунок безкоштовного комерційного капіталу покупців.

За результатами комплексної оцінки якості управління зобов'язаннями та ліквідністю були виявлені приховані загрози за зовнішньо благополучною моделлю авансування. З метою мінімізації виявлених ризиків та підвищення ефективності управління зобов'язаннями для керівництва ТОВ «Гранд профі 777» надано рекомендації. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить ТОВ «Гранд профі 777» повністю ліквідувати фіскальні та операційні ризики, збалансувати рух грошових потоків, підвищити достовірність фінансової звітності (форма № 1-м, № 2-м) та забезпечити довгострокову конкурентоспроможність на ринку професійних консалтингових послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова Н. С. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Харків : ХДУХТ, 2019. 182 с.
2. Баланюк І. Ф., Іванюк Т. Л. Застосування цифрових технологій в консалтингу з обліку і оподаткування. *Актуальні проблеми економіки*. 2022. № 2(18). С. 8–15
3. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік та інформаційні системи : монографія. Житомир : Рута, 2019. 424 с.
4. Бухгалтерія BAS : Рішення для масового ринку веб-сайт. URL: <https://www.bas-soft.eu/soft/bas-mass/> (дата звернення: 10.05.2026).
5. Гевчук А. В. Методика дослідження бухгалтерської звітності в процесі перевірки розрахунків з контрагентами. *Інтернаука. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 6. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/economic2019/6/?author=4078> (дата звернення: 26.05.2026).
6. Герасимович А.М. Нові інструменти обліково-аналітичного забезпечення управління сучасним підприємством. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 7. С. 13–16.
7. Гордієнко Н. І., Харламова О. В., Мізік Ю. І. Аудит: методика і організація : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 319 с.
8. Грудзевич Ю. І. Основні напрями консультування у сфері впровадження, використання та удосконалення облікових програмних комплексів. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. № 2(30). С. 32–38.
9. Грудзевич Ю. І., Скорук О. В. Обліково-аналітичне забезпечення консалтингу у сфері розстрочення сплати податкових зобов'язань. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2021. № 65. С. 111–115.
10. Євтушевська О. О., Кустурова С. П. Порівняльна оцінка дебіторської

та кредиторської заборгованості підприємств. *Економіка харчової промисловості*. 2017. Т. 9, Вип. 2. С. 68-74.

11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 29. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 25.05.2026).

12. Калашнікова І. С., Нікуліна С. М. Роль первинної документації у бухгалтерському обліку. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством* : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. м. Полтава, 30-31 берез. 2023 р. Полтава, 2023. Ч. 1. 2023. С. 296–302.

13. Карпенко Є.А., Кулик В.А. Аудит бізнес-ризиків: переваги, недоліки та можливості застосування в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2019. Вип. 33 (2019). С. 225 – 230.

14. Коновалова К. Т., Макарова А. С. Удосконалення обліку кредиторської заборгованості та методи управління нею. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 34. С. 181-184

15. Конституція України : за станом на 1 жовтня 2017 р. /Верховна Рада України. Київ, Право, 2017. 93 с.

16. Краєвський В. М. Фінансовий облік : навч. посіб. Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. 388 с.

17. Кудінов В.В. Васильєва С.І. Ігнатова О.М. Проблемні аспекти класифікації кредиторської заборгованості та її роль в управлінні підприємством. *Східноєвропейський науковий журнал*. 2019. № 10(50). С. 14- 20.

18. Методичні рекомендації із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами : Наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2011 р. № 720. URL: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/> (дата звернення: 30.04.2026).

19. Митний кодекс України : Закон України від 13 берез. 2012 р. № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 44–48. Ст. 552. (із змінами та

доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 09.06.2026).

20. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» : Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01.01.2012р. № 929-014. Дата оновлення: 14.01.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення: 17.05.2026).

21. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» : Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 01.01.2012р. № 929-014. Дата оновлення: 14.01.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051#Text (дата звернення: 17.05.2026).

22. Міжнародний стандарт фінансової звітності 15 «Дохід від договорів з клієнтами» : прийнятий Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку ; пер. з англ. Міністерства фінансів України. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/msfz> (дата звернення: 09.06.2026).

23. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» : прийнятий Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку ; пер. з англ. Міністерства фінансів України. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/msfz> (дата звернення: 09.06.2026).

24. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2016–2017 років. Дата оновлення: 02.06.2023. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audit> (дата звернення: 23.05.2026).

25. Мулик Т.О. Томчук О.Ф., Федоришина Л.І. Аналітичне забезпечення заборгованості підприємства в умовах антикризового управління. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 1 (41). С. 146-160.

26. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 17.02.2023. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 01.06.2026).

27. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення: 30.03.2026).

28. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. Дата оновлення: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення: 15.04.2026).

29. Облікові і звітні дані ТОВ «Гранд профі 777» за 2022-2024 рр. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/39530670/ (дата звернення: 02.06.2026).

30. Плаксієнко В.Я., Верига Ю.А., Кулик В.А., Карпенко Є.А. Облік, оподаткування та аудит: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2019. 509 с.

31. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/plan-schetov-buhgalterskogo-1021043.html> (дата звернення: 04.06.2026).

32. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 01.06.2026).

33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : Наказ Міністерства фінансів України № 20 від 31.01.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення: 08.06.2026).

34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» : Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 363 від 23.05.2003. URL: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO13.aspx> (дата звернення: 05.06.2026).

35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» : Наказ Міністерства фінансів України № 559 від 30.11.2004 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1050-01> (дата

звернення: 08.06.2026).

36. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ Міністерства фінансів України № 88 від 24.05.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення: 08.06.2026).

37. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 26.05.2026).

38. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 18.05.2026).

39. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XI. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 01.06.2026).

40. Про електронний документообіг та електронні документи : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. Дата оновлення: 01.05.2024. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030851> (дата звернення: 01.06.2026).

41. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. Дата оновлення: 18.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 09.06.2026).

42. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08 лип. 2010 р. № 2464-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 2–3. Ст. 11. (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення: 09.06.2026).

43. Про оплату праці : Закон України від 24 берез. 1995 р. № 108/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 17. Ст. 121. (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 09.06.2026).

44. Савченко А. М., Коротаєва І. Р. Аналіз кредиторської заборгованості на

прикладі підприємства ПАТ «Монделіс Україна». *Modern Economics*. 2019. № 18. С. 174-180.

45. Садикова Т. М., Предеус Ю. В. Внутрішній контроль як інструмент забезпечення економічної безпеки суб'єкта бізнесу. *Інноваційний розвиток економіки*. 2019. № 1. С. 85-91.

46. Садовська І. Б., Бабіч І. І. Бухгалтерський консалтинг: організація, кадрове забезпечення та цифрова трансформація : монографія. Луцьк : ВежаДрук, 2022. 210 с.

47. Соколюк О. В. Управління розвитком консалтингових підприємств у контексті цифрової трансформації. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2022. № 4. С. 121–132.

48. Сотнікова Л. В. Бухгалтерський облік та звітність : навч. посіб. Київ : Знання, 2020. 304 с.

49. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва : наук.-практ. посіб. / за ред. Л. Г. Лігоненко. Київ : КНЕУ, 2021. 228 с.

50. Степаненко Т. О. Фінансова звітність як інформаційна база аналізу фінансового стану підприємства. *Перспективи розвитку обліку, контролю та фінансів в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (м. Харків, 5 лист. 2019 р.). Харків, 2019. С. 133–136.

51. Супрунова І. В. Розвиток оцінки в бухгалтерському обліку. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2012. № 3(24). С. 481–483.

52. Хайлов В. П. Організація консалтингової діяльності : навч. посіб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021. 256 с.

53. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

54. Шепотько Г. О. Особливості надання консультаційних послуг у сфері обліку та оподаткування. *Економіка і держава*. 2021. № 6. С. 45–49.

ДОДАТКИ

НАКАЗ № 2-ОД (Витяг)

«Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику
ТОВ «ГРАНД ПРОФІ 777»

1. Загальні положення

Ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності здійснювати відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність».

Звітність складати за формою № 1-м «Баланс» та № 2-м «Звіт про фінансові результати».

2. Методологія обліку поточних зобов'язань

2.1. Визнання поточних зобов'язань здійснювати, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення майбутніх економічних вигод унаслідок їх погашення (відповідно до НП(С)БО 11).

2.2. Створення забезпечень під виплату відпусток персоналу здійснювати щомісячно за встановленим відсотком від фонду оплати праці виробничого персоналу (5% від ФОП) з відображенням за дебетом рахунку 23.

2.3. Поточні зобов'язання відображати в Балансі за сумою їх погашення (номінальною вартістю) без застосування процедур дисконтування.

2.4. Облік доходів від надання консалтингових послуг та пов'язаних із ними зобов'язань здійснювати за принципом нарахування (у момент підписання Акта наданих послуг), незалежно від дати надходження грошових коштів (авансів).

2.5. Аналітичний облік поточних зобов'язань за рахунками 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками", 661 "Розрахунки за заробітною платою" та 681 "Розрахунки за авансами одержаними" вести у розрізі Клієнтів, Договорів та конкретних Проектів (напрямів консалтингу).

Рис. А.1. Витяг з Наказу про облікову політику

Баланс (Звіт про фінансовий стан) (витяг)
на 31.12.2024 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	.4	.4
розрахунками з бюджетом	1620	4.6	1.1
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	24.3	26.7
Усього за розділом III	1695	29.3	28.2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	23.8	34.8

Звіт про фінансові результати

за Рік 2024 р.

Форма N 2-м

Код за КУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	615.7	135.3
Інші операційні доходи	2120	2.5	106.3
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	618.2	241.6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	()	()
Інші операційні витрати	2180	(575.8)	(316.5)
Інші витрати	2270	(30.3)	()
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(606.1)	(316.5)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	12.1	-74.9
Податок на прибуток	2300	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	12.1	-74.9

Керівник

Н.В. ПІТЕРОВА

Податкова декларація платника єдиного податку третьої групи (юридичні особи)		Порядковий номер за рік*	
		3	

I. Загальні відомості

Тип цієї податкової декларації							
1а	X	звітний		звітний-новий		Регістраційний номер декларації - контролюючому органу, яка 170400007549	довідково**
Податковий (звітний) період							
2а	1 квартал		півріччя		три квартали	X	→ рік
						(місяць)**	2028
						= року	

Податковий (звітний) період, що ~~ззначається~~ (значається у разі заповнення розділу IV цієї податкової декларації - визначення податкових зобов'язань у зв'язу з виправленням самостійно виявлених помилок):

3а	1 квартал		півріччя		три квартали		→ рік		року
----	-----------	--	----------	--	--------------	--	-------	--	------

Платник податку:

повне найменування згідно з реєстраційними документами		ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ТРАНД"	
		ПРОФІ-777	
код згідно з ЄДРПОУ		39530670	
код виду економічної діяльності (КВЕД)		69.20	
податкова адреса (місцезнаходження) платника		поштовий індекс	73000
Херсонська область, м. Херсон , ДНІПРОВСЬКИЙ Р-Н вул. УНІВЕРСИТЕТСЬКА, БУД. 132		міжміський код	
А, КВ. (ОФІС) 406		номер телефону	0983413401
адреса електронної пошти		номер факсу***	

Найменування контролюючого органу, до якого подается ця податкова декларація:

5а	ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ, АУТОНОМНІЙ РЕСПУБЛІЦІ КРИМ ТА М. СЕВАСТОПОЛІ, ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ		
----	--	--	--

* Значається номер (послідовно паростачним числом від кількості поданих відповідних декларацій будь-якого типу за рік)

** Подается з метою отримання довідки про докази за звітний, міжквартальний, податковий (звітний) період відповідно до пункту 296.8 статті 296 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України.

*** За бажанням платника податку.

II. Дохід, що підлягає оподаткуванню

Показники	Код рядка	Сума доходу, що оподатковується за ставкою, грн., коп.	
		3-й	5-й
1	2	3	4
Сума доходу за податковий (звітний) період	1а		13988993,79
Сума доходу, що перевищує граничний обсяг доходу, визначений підпунктом 3 пункту 291.4 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України	2а		
Сума доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж грошовий, відповідно до пункту 291.6 статті 291 глави 1 розділу XIV Податкового кодексу України	3а		
Сума доходу, отриманого від провадження видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування	4а		

Рис. В.1 Податкова декларація платника ЄП (фрагмент)

Загальна сума доходу за податковий (звітний) період: (рядок 1 + рядок 2 + рядок 3 + рядок 4)²		5а	3	1398993.75
III. Розрахунок податкових зобов'язань з єдиного податку¹				
Показники²	Код рядка³	Сума єдиного податку, що визначається за ставкою (С¹), грн., коп.		
		3-4%⁴	5%⁴	
1а	2а	3а	4а	
Сума єдиного податку (рядок 1 × С¹)²	6а	3	69949.69	
Сума єдиного податку, що обчислюється в подвійному розмірі ставки ((рядок 2 + рядок 3 + рядок 4) × С¹ × 2)²	7а	3		
Загальна сума нарахованого єдиного податку за податковий (звітний) період: (рядок 6 + рядок 7)²	8а	3	69949.69	
Сума нарахованого єдиного податку за минулий податковий (звітний) період²	9а	3	48191.55	
Сума нарахованого єдиного податку до сплати за податковий (звітний) квартал: (рядок 8 - рядок 9)²	10а	3	21758.14	
Позитивне значення різниці між сумою загального мінімального податкового зобов'язання та загальною сумою сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок (рядок 4 графа 3 розділу II додатка до податкової декларації платника єдиного податку третьої групи (юридичні особи))²⁵	11а	3		
Загальна сума нарахованого єдиного податку до сплати (рядок 10 + рядок 11)²⁵	12а	3	21758.14	

¹ С - відсоткова ставка ~~єдиного~~ податку, яка застосовується платником згідно з актом від сплати податку на податку вартість на загальних підставах або включення податку до складу вартості до складу ~~єдиного~~ податку.

² Заповнюється платником ~~єдиного~~ податку третьої групи (корпоративні особи) - власниками, орендарями, користувачами та іншим умовок (в тому числі на умовах лізингу) земельних ділянок, віднесених до сім'яного спадкового успадку, у яких значення або в якості податку з розрахунком загального мінімального податкового зобов'язання у складі цієї податкової декларації за податковий (звітний) рік (пункт 297.1 статті 297 глави 1 розділу 8 Податкового кодексу України).

³ Підаток ~~єдиного~~ податку заповнюється. У разі подання цієї податкової декларації платником ~~єдиного~~ податку третьої групи (юридичні особи) за податковий (звітний) період, відмінний від річного, відображається значення графа 3 та/або 4 рядка 10.

IV. Визначення податкових зобов'язань у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок¹

Показники²	Код рядка³	Сума, грн., коп.	
		2а	3а
Сума єдиного податку за даними раніше поданої податкової декларації, що уточнюється (рядок 12 цієї податкової декларації, що уточнюється)²	13а	3	
Уточнена сума податкових зобов'язань за податковий (звітний) період, у якому виявлена помилка (зазначається тільки позитивне значення)²	14а	3	
Сума єдиного податку (недовплата), яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (рядок 14 - рядок 13, якщо рядок 14 > рядка 13)²	15а	3	
Сума податку, яка зменшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (рядок 13 - рядок 14, якщо рядок 13 > рядка 14 (зазначається тільки позитивне значення))²	16а	3	
Сума штрафу в розмірі 3 % суми недовлати (нараховується платником відповідно до підпункту "а" пункту 50.1 статті 50 глави 2 розділу 48 Податкового кодексу України (рядок 15 × 3 %))²	17а	3	
Сума штрафу в розмірі 5 % суми недовлати (нараховується платником відповідно до підпункту "б" пункту 50.1 статті 50 глави 2 розділу 48 Податкового кодексу України (рядок 15 × 5 %))²	18а	3	

V. Визначення податкових зобов'язань по військовому збору⁴

Показники²	Код рядка³	Сума військового збору, грн., коп.	
		Платник ПДВ⁴ (ставка доходу 3 %)⁵	Платник ПДВ⁴ (ставка доходу 5 %)⁵
1а	2а	3а	4а
Сума нарахованого військового збору за податковий (звітний) період (рядок 5 × 1 %)²	19а	3	13989.94
Сума нарахованого військового збору за минулий податковий (звітний) період²	20а	3	9638.31

Сума нарахованого військового збору до сплати за податковий (звітний) період (рядок 19 - рядок 20)²	21а	3	4351.63
Сума військового збору, яка підлягала перерахуванню до бюджету за даними раніше поданого звітного (податкового) періоду, в якому виявлена помилка (рядок 21 відповідної податкової декларації)²	22а	3	
Уточнена сума податкових зобов'язань військового збору за звітний (податковий) період, у якому виявлена помилка²	23а	3	
Збільшення суми військового збору, яка підлягала перерахуванню до бюджету (рядок 23 - рядок 22, якщо рядок 23 > рядка 22)²	24а	3	
Зменшення суми військового збору, яка підлягала перерахуванню до бюджету (рядок 23 - рядок 22, якщо рядок 23 < рядка 22)²	25а	3	

¹ Заповнюється платником ~~єдиного~~ податку відповідно до підпунктів 1.2, 1.3 пункту 1.6 підрозділу 10 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України.

⁴ 01 січня 2025 року.

Таблиця Г.1

Розрахунок суми ЄП, яка підлягає сплаті у бюджет

ТОВ «Гранд профі 777»

Вхідні дані

	А	В	С
1	Показник	Сума, грн.	
2	Сума доходу за податковий (звітний) період	1398993,75	
3	Ставка єдиного податку (5%)	0,05	
4	Сума єдиного податку за 2025 рік	?	
5			
6			
7			
8			
9			

Продовж. дод. Г

Таблиця Г.2

Розрахунок суми ЄП, яка підлягає сплаті у бюджет
ТОВ «Гранд профі 777»

Алгоритм розрахунку

	А	В	С
1	Показник	Сума, грн.	
2	Сума доходу за податковий (звітний) період	1398993,75	
3	Ставка єдиного податку (5%)	0,05	
4	Сума єдиного податку за 2025 рік	=B2*B3	
5			
6			
7			

Продовж. дод. Г

Таблиця Г.3.

Розрахунок суми ЄП, яка підлягає сплаті у бюджет

ТОВ «Гранд профі 777»

Результат розрахунку

	А	В	С
1	Показник	Сума, грн.	
2	Сума доходу за податковий (звітний) період	1398993,75	
3	Ставка єдиного податку (5%)	0,05	
4	Сума єдиного податку за 2025 рік	69949,69	
5			
6			
7			